

ATLAS MÁLO ZNÁMÝCH PRAŽSKÝCH OSTROVŮ

Anna Krusová

Atlas byl vytvořen v rámci bakalářské práce na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy.

Vedoucí práce: RNDr. Jakub Lysák, Ph.D.

© Anna Krusová, 2021

© Česká geografická společnost, 2021

ISBN 978-80-907728-4-7

ATLAS

MÁLO ZNÁMÝCH

PRAŽSKÝCH OSTROVŮ

Anna Krusová

Česká geografická společnost
Praha 2021

Obsah

Úvod	5
Pražské ostrovy	6
Legenda	8
Říční ostrovy málo známé	9
Křižovnický ostrov	10
Ostrov pod Novotného lávkou	13
Ostrov v Braníku	16
Ptačí ostrov u ZOO Praha	20
Potoční ostrovy velké	23
Záběhlický ostrov	24
Potoční ostrovy malé	27
Ostrov v Rokytce	28
Ostrovy stojatých vod v parcích a zahradách	31
Ostrov v rybníku Slunečnice	32
Ostrov ve Stodůleckém rybníku	35
Ostrov ve Valdštejnské zahradě	38
Ostrovy stojatých vod mimo parky a zahrady	41
Souostroví v Hamerském rybníku	42
Ostrov v Kyjském rybníku	45
Ostrov v rybníku Vrah	47
Ostrovy v areálech se specifickým využitím	49
Ostrov v Golf Clubu Hodkovičky	50
Ostrovy v ZOO Praha	52
Objekty technické infrastruktury	55
Ostrov u slalomového kanálu v Troji	56
Zdroje	58

Úvod

Jen málokterý Pražan by nevěděl, že se ve Vltavě na území našeho hlavního města nachází několik ostrovů. Kampa, Slovanský či Střelecký ostrov přitahují pozornost jak místních obyvatel, tak zahraničních turistů. Jsou využívány především k rekreaci, sportu, kultuře i průmyslu, ale význam některých z nich je podle Fialové, Steyerové a Semotanové (2015) až mezinárodní. Vltavským ostrovům se věnovalo mnoho publikací s různou úrovní odbornosti. Motivací pro vznik této práce byla skutečnost, že tyto velmi známé ostrovy nejsou na území hlavního města zdaleka jediné. V Praze se mimo dvou řek nachází 182 rybníků, 3 přehradní nádrže, 37 retenčních nádrží a 100 potoků (Pražská příroda 2020c). V řadě z nich se ostrovy vyskytují.

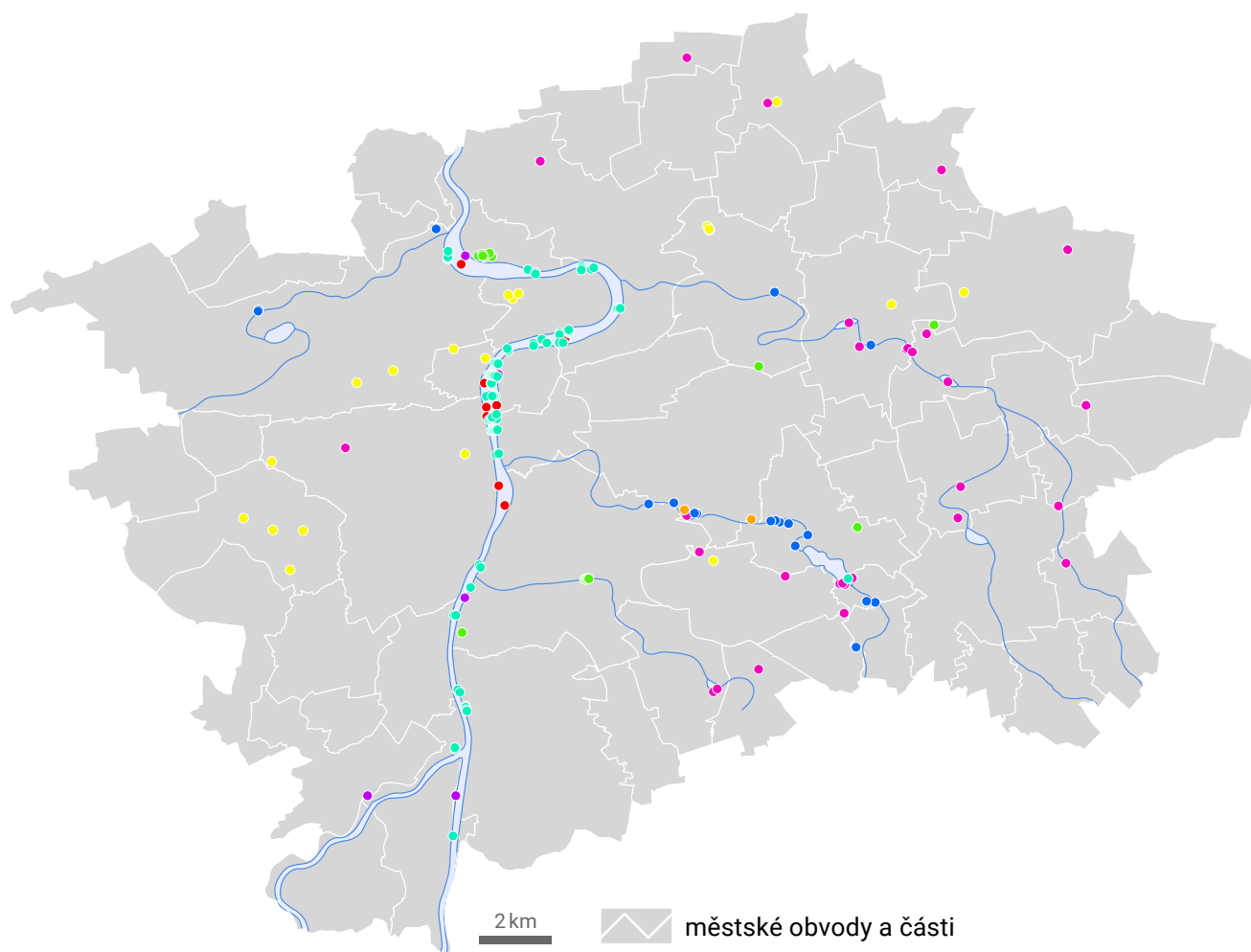
Tato publikace v určitém smyslu navazuje na knihu Vltavské ostrovy v Praze (Fialová, Steyerová, Semotanová 2015), přičemž rozšiřuje oblast zájmu na všechny ostrovy v Praze.

Atlas málo známých pražských ostrovů seznamuje čtenáře s vybranými ostrovy v hlavním městě. Informace o ostrovech jsou zpracované prostřednictvím map, doplňkových textů a obrázků. Po úvodních slovech je představena stručná metodika identifikace ostrovů, jejich rozdělení do osmi kategorií a výběr reprezentativních zástupců. V hlavní části atlasu jsou přiblíženy jednotlivé kategorie a čtenáři jsou popsány konkrétní ostrovy. V závěru jsou pak uvedeny zdroje použité při zpracování atlasu a k dalšímu čtení.

Pražské ostrovy

Širokou veřejností je ostrov chápán jako část souše ze všech stran obklopená vodou. Toto pojetí je vzhledem k zaměření publikace nedostatečně konkrétní, a tak bylo nutné sestavit detailnější definici. Na základě dosud publikované literatury byla pro účely této knihy stanovena dvě kritéria, která musí ostrov splňovat: (1) být trvale obklopený vodou – spojení s pevninou mostem, lávkou nebo budovou podmínku neporušuje – a (2) existovat v řádu let – ve smyslu být trvalý, zejména v případě říčních šterkových nánosů. Druhá podmínka nevylučuje ostrovy, které vznikly v nedávné době např. revitalizací.

Na území Prahy se nachází desítky více či méně známých ostrovů, ale ve veřejně dostupných datových zdrojích se jich vyskytuje pouze malá část. Způsobů identifikace ostrovů bylo několik. Prvním prostředkem byly datové sady Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (ZABAGED) a společnosti ARCDATA PRAHA (ArcČR 500), pomocí kterých byly vybrány vodní plochy v hlavním městě. Takto vybrané vodní plochy ale obsahovaly pouze dvacet pět ostrovů, a proto byla nezbytná následná vizuální kontrola jednotlivých vodních ploch nad mimovegetačním ortofotem poskytovaným Institutem

kategorie	název kategorie	počet ostrovů
•	Říční ostrovy běžně přístupné	9
•	Říční ostrovy málo známé	7
•	Potoční ostrovy velké	2
•	Potoční ostrovy malé	18
•	Ostrovy stojatých vod v parcích a zahradách	23
•	Ostrovy stojatých vod mimo parky a zahrady	32
•	Ostrovy v areálech se specifickým využitím	16
•	Objekty technické infrastruktury	81
celkem		188

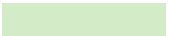
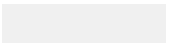
Tabulka 1 – Kategorie pražských ostrovů s celkovými počty

plánování a rozvoje hlavního města Prahy. Pomocí ortofota bylo možné lépe odlišit samotné ostrovy ve vegetačním klidu. Dále bylo využito ortofoto v nepravých barvách publikované Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, které naopak vegetační pokryv ostrovů v sezóně zvýrazňuje. Tak byla potvrzena existence i malých ostrovů, které nebyly v ostatních zdrojích patrné. Dalším doplňujícím způsobem identifikace byly záznamy vodních ploch a toků na internetových stránkách Pražská příroda, které poskytují detailní a aktuální informace o vodních plochách a tocích na území hlavního města a o projektu Obnova a revitalizace pražských nádrží, během kterého je kladen velký důraz na výstavbu malých ostrovů sloužících jako útočiště pro ptáky (Pražská příroda 2020b). Přesné určení geografické polohy jednotlivých ostrovů tak umožnily především plánky a fotografie situace po obnově vodního díla. Těmito postupy bylo na území Prahy identifikováno celkem 188 ostrovů. Vzhledem k tomu, že mnoho převážně menších ostrovů není zaneseno v mapách využívaných širokou veřejností a ani v mapových podkladech sloužící veřejnosti

odborné, tato publikace představuje vůbec první datovou sadu, jež vymezuje všechny pražské ostrovy dle definice ostrova stanovené v úvodu kapitoly. I přes veškerou snahu ale nemusí být výčet kompletní, protože zejména malé potoční ostrovy skryté pod vegetací mohly být opomenuty.

Vymezené ostrovy se nachází v různých částech Prahy, liší se svou velikostí, přístupností, typem vzniku či účelem využití. Dle těchto specifikací byly identifikované ostrovy rozděleny do osmi kategorií, viz tabulka 1. První kategorií se mimo jiné detailně zabývá kniha Vltavské ostrovy v Praze (Fialová, Steyerová, Semotanová 2015), a tak nejsou tyto ostrovy do této publikace zahrnuty. Z ostatních kategorií byl vzhledem k velkému počtu ostrovů vybrán určitý počet reprezentativních zástupců, kterým se tato publikace věnuje podrobněji. Konkrétní volba zástupců závisela na jejich zajímavosti z pohledu kartografie, na množství dostupných informací a také na tom, jak problematické bylo se dostat na ně nebo alespoň dostatečně blízko k nim, aby mohl proběhnout jejich terénní průzkum.

Legenda

		vodní plocha na povrchu; pod povrchem		trvalý travní porost
		břehová linie na povrchu; pod povrchem		holá půda
		břehová linie na povrchu s nábrežní zdí nízkou; vysokou		oblázky
		peřeje		kamenný zához a kameny
		místo vhodné pro přistání		beton
		vodotrysk		dlažba na povrchu; pod povrchem
		jez		dřevěná prkna na povrchu; pod povrchem
		vrstevnice základní; zdůrazněná; doplňková (základní interval vrstevnic je 0,5 m)		budova; půdorys sochy
		nejvyšší bod ostrova (nadmořská výška v m)		patka stavby; sloupek, trubka
		terénní stupeň na povrchu; pod povrchem		schody; lávka
		hloubnice		pamětní deska; socha
		balvan malý; velký; skupina balvanů		oficiální lodní značka příkaz plout ve směru šipky; zákaz proplutí
		hromada dřeva; spadlý strom		
		kmen stromu; pařez		neoficiální lodní značka s číslem
		koruna stromu, les na souši; nad vodní plochou		budka pro nutrie; pro ptáky
		křoví		ohniště
		zeď nízká; vysoká		jiný objekt (upřesněný popisem)
		pěšina		
		hranice maloplošného chráněného území		
		hranice katastrálního území		
				území mimo ostrovy (pouze redukovaný topografický podklad)
				zástavba
				vegetace
				vodní plocha
				ostatní plocha
				vrstevnice základní; zdůrazněná

Říční ostrovy málo známé

Ostrovy, které se vynořují z hladiny Vltavy a Berounky na území našeho hlavního města, a zároveň jsou primárně nepřístupné suchou nohou z důvodu absence trvalého spojení s okolní pevninou, spadají do kategorie *Říční ostrovy málo známé*. Do této kategorie jsou zahrnuty ostrovy, které ve srovnání s Kampou nebo Střeleckým ostrovem nejsou tak

intenzivně navštěvovány a často na ně nevede ani lávka či most. Celkově jich lze v Praze najít šest – pět na Vltavě a jeden na Berounce. Dva ostrovy v historickém centru Prahy, ostrov v Braníku a Ptačí ostrov u ZOO Praha, byly vybrány jako zástupci této kategorie a na následujících stránkách jsou zpracované do podoby map.

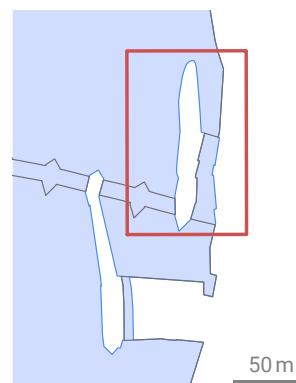

Křižovnický ostrov

katastrální území: Staré Město

rozloha: 1 315 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 9 m na východ

U pravého břehu Vltavy se nedaleko centra města rozprostírá Křižovnický ostrov, též zvaný Mostomlýnský (obr. 2). I když to na první pohled nemusí být zřejmé, je od břehu oddělen ramenem Vltavy, které protéká pod Křižovnickým náměstím.

Plocha ostrova byla značně zmenšena a zastavěna při přestavbě Křižovnického náměstí v roce 1848 (obr. 4). Tehdy z něj byl sklenut oblouk na staroměstský břeh, čímž byla zvětšena plocha náměstí o prostor vedle mostecké věže. V jižní části ostrova je zbudován krajní pilíř Karlova mostu, na němž se tyčí Staroměstská mostecká věž. Na něj navazuje

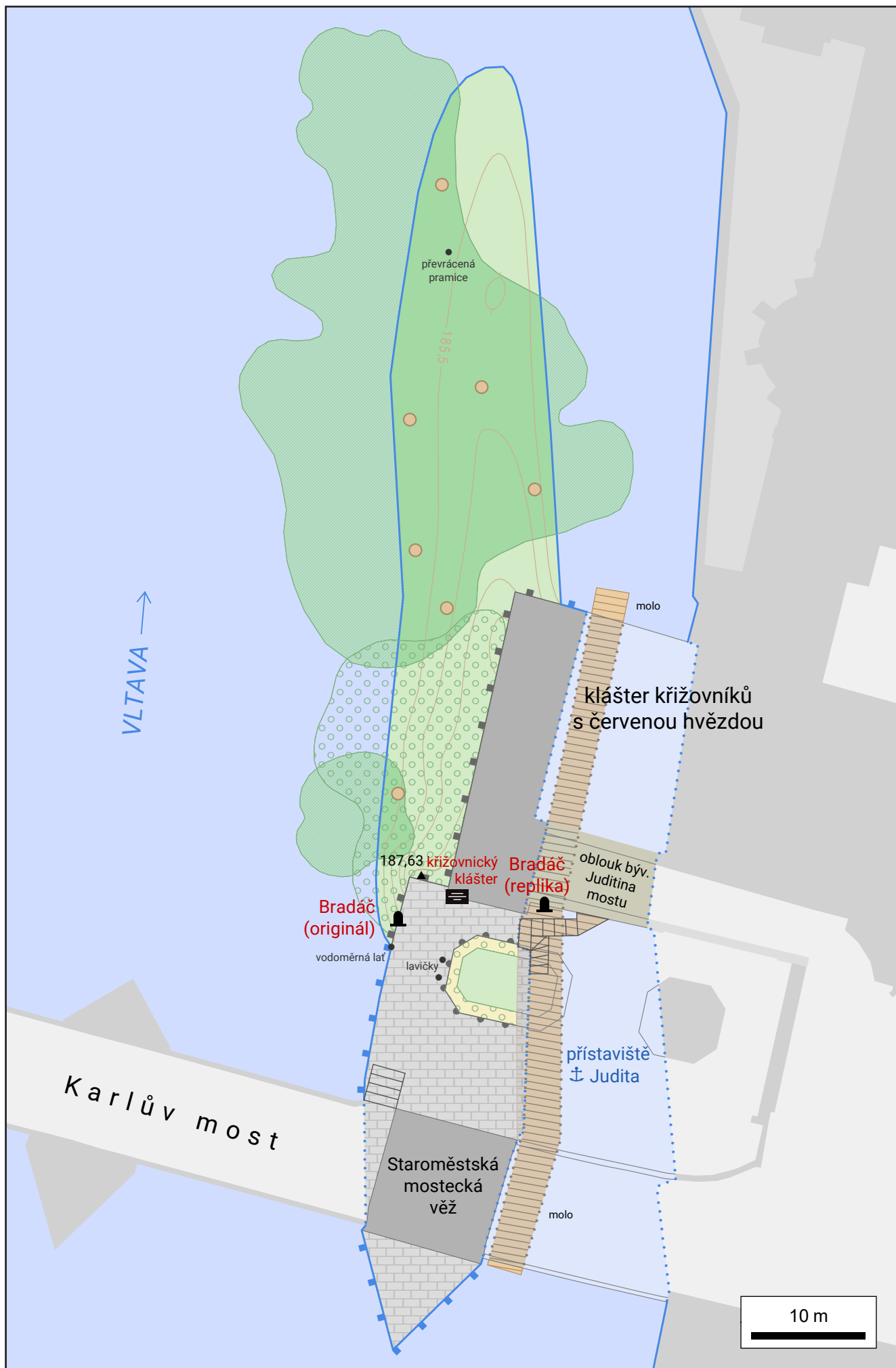
klenba nesoucí vyhlídkovou terasu s lavičkami. Dále na sever se na ostrově nachází pilíř bývalého Juditina mostu, nejstaršího kamenného mostu v Čechách, postaveného v druhé polovině 12. století. Přilehlý oblouk mostu je spolu s původní mostní věží zabudován do objektu bývalého kláštera křižovníků s červenou hvězdou, podle kterého dostal ostrov své jméno. Nezastavěná část ostrova je porostlá keři a stromy, břehy nejsou upravované (Černý 2018; Česká televize 2014a).

K zajímavostem patří dva kamenné basreliéfy hlavy Bradáče – vousatého muže, dle legendy prvního stavitele Juditina mostu. Originál basreliéfu byl původně umístěn na prvním oblouku Juditina mostu, kde sloužil Pražanům jako vodoměrná značka – pokud se hladina Vltavy dotkne Bradáčových vousů, přichází velká voda a je třeba evakuovat obyvatele. Kvůli úpravě Křižovnického náměstí byl ale přenesen a zabudován do břehové stěny čelem k Malé Straně. V roce 2005 byla zhotovena replika (obr. 3), která byla slavnostně umístěna zpět na původní oblouk. Lze si ji prohlédnout sestoupením do průlivu, kde se také nachází přístaviště Judita (obr. 1) (Odbor památkové péče 2012).

V současné době je nezastavěná část ostrova přístupná pouze přes vodní hladinu. Hnízdiště a útočiště zde nalezly labutě, slípky či kachny.

1.
Přístaviště Judita se nachází v podzemím průlivu oddělující Křižovnický ostrov od staroměstského břehu
Foto: Anna Krusová, 2019

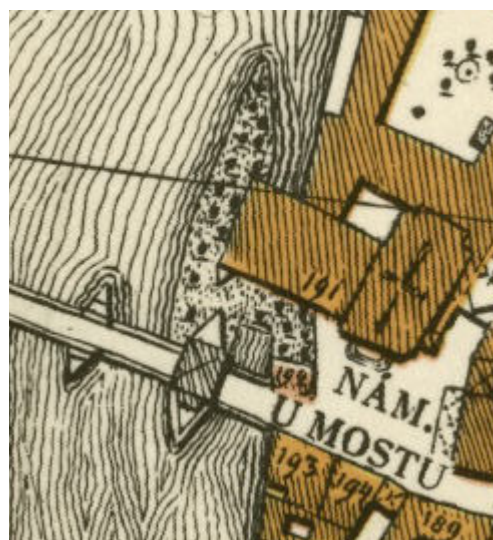

2.
Pohled na Křižovnický ostrov z Karlova mostu
Foto: Anna Krusová, 2019

3.
Replika basreliéfu Bradáče umístěná na původním oblouku bývalého Juditina mostu byla vytvořena akademickým sochařem Petrem Váňou v roce 2005
Foto: Anna Krusová, 2019

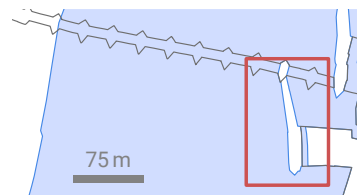
4.
Křižovnický ostrov před přestavbou Křižovnického náměstí na Jüttnerově plánu Prahy z roku 1816
Zdroj: Jüttnerův plán Prahy 1816 © IPR

Ostrov pod Novotného lávkou

katastrální území: Staré Město

rozloha: 1 377 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 5 m na východ

Bezejmenný ostrov u staroměstského břehu spojuje třetí pilíř (počítáno ze staroměstské strany) Karlova mostu se západním koncem Novotného lávky. Málokdo ví, že se jedná skutečně o ostrov. Pod budovami postavenými mezi ostrovem a pevninou se nachází několik podzemních kanálů (obr. 8), které jsou památkou na původní mlýnské využití.

Na konci 14. století stálo místo současných budov na Novotného lávce deset mlýnů. Na ploše ostrova stál Myslivečkův mlýn, jenž patřil rodičům hudebního skladatele Josefa Myslivečka, který se zde v roce 1737 narodil. Mlýny byly v průběhu času poničeny

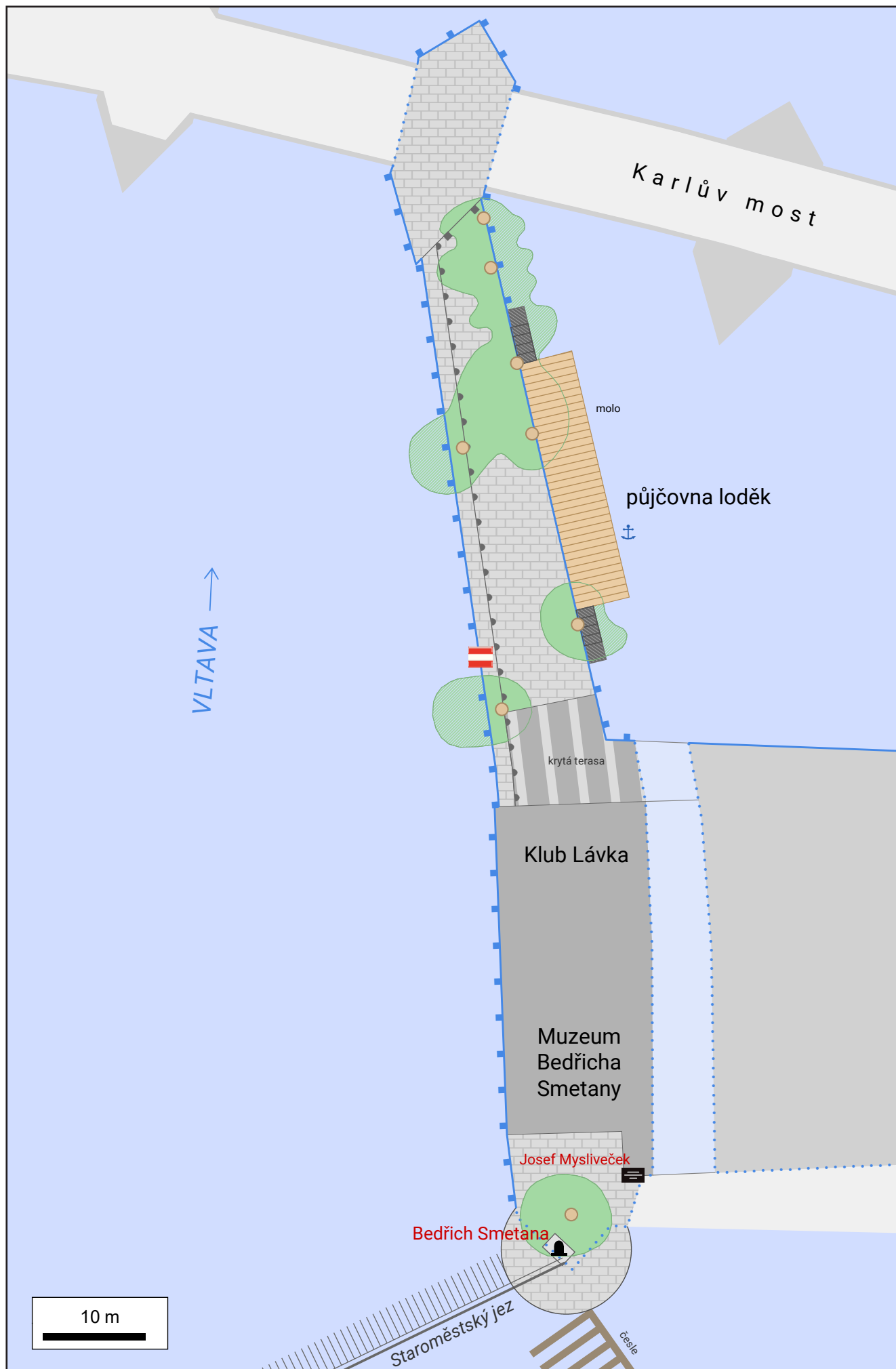
povodněmi, švédským vojskem při obléhání Prahy v roce 1648 a o dvě století později během revolučních událostí. Proto se jejich podoba často měnila. V druhé polovině 19. století byl Myslivečkův mlýn přestavěn na novorenesanční budovu městské vodárny, jejíž fasádu zdobí sgrafitová výzdoba (obr. 5 a 6). Své nynější jméno získala lávka v roce 1885 po mlynáři Karlu Novotném, který se zasloužil o zřízení nové železné lávky. Mlýnská kola se zastavila v roce 1927 a o devět let později bylo v budově městské vodárny otevřeno Muzeum Bedřicha Smetany. V polovině 80. let 20. století byla před muzeem umístěna bronzová socha litomyšlského rodáka od Josefa Malejovského, kterou doplňuje pamětní deska Josefa Myslivečka na zdi muzea. (Česká televize 2014b; Národní památkový ústav 2015a; Praha 1 2008).

Dnes jsou bývalé budovy mlýnů kompletně přestavěny a slouží novému využití. Na bezejmenném ostrově se nachází venkovní zahrádka restaurace Klub Lávka, který též spravuje půjčovnu lodiček (obr. 7). Dále lze navštívit samotný Klub Lávka nebo již zmínované Muzeum Bedřicha Smetany, které je dnes chráněnou kulturní památkou.

Z vyhlídky na jižním konci ostrova přímo nad Staroměstským jezem se lze kochat jedením z nejkrásnějších výhledů na Karlův most, Malou Stranu a Pražský hrad

5. Pohled na jižní štít Muzea Bedřicha Smetany a na vyhlídkovou plošinu nad Staroměstským jezem
Foto: Anna Krusová, 2019

6.
Pohled na ostrov z Karlova mostu a na novorenesanční budovu Muzea Bedřicha Smetany
 Foto: Anna Krusová, 2019

7.
Zahrádka restaurace a půjčova lodiček s Petřínem v pozadí
 Foto: Anna Krusová, 2019

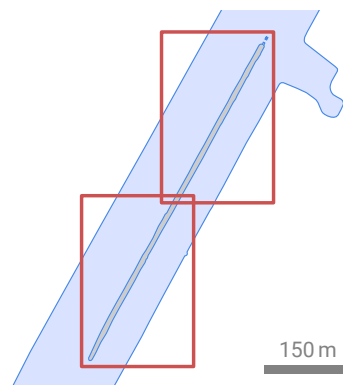
8.
Ostrov pod Novotného lávkou a podzemní kanály pod budovami mlýnů na Mapě Stablního katastru z roku 1856
 Zdroj: Mapy stablního katastru 1 : 720
 © IPR

Ostrov v Braníku

katastrální území: Braník

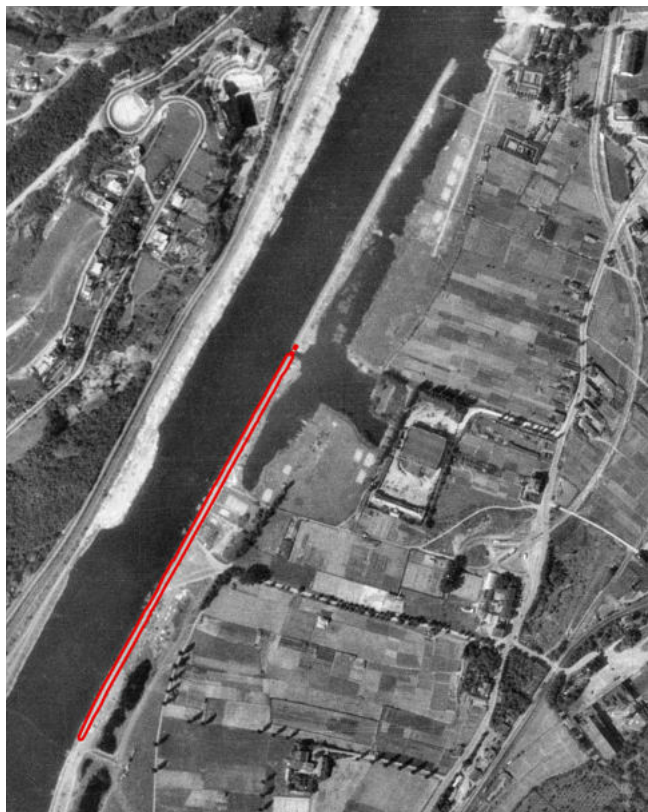
rozloha: 5 335 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 53 m na jihovýchod

Necelých 10 metrů široký a přes půl kilometru dlouhý ostrov beze jména se nachází na Vltavě mezi Barrandovským a Branickým mostem. Jedná se o pozůstatek hrází laguny (obr. 9), která byla využívána bývalými branickými ledárnami. V místě dnešního severního konce ostrova se nacházel most, který překračoval místo, kde byla hráz přerušena a za ním pokračovala přibližně ještě dalších 450 metrů směrem do centra Prahy. Z této části byly zachovány pouze zbytky mostních opěr, které vyčnívají nad hladinu (obr. 10).

V zimě ledaři vyřezané kry ledu z laguny, které se říkalo Pražské Ostende, přibližovali

dlouhými tyčemi do zátoky před budovou ledárny, odkud byly do lednice dopravovány třemi páternosterovými výtahy. Uvnitř lednice se kusy ledu slily v monolitický blok, z něhož se po celý rok odřezávaly kvádry, které byly dále rozváženy do pražských hostinců či cukráren. Provoz ledáren byl ukončen po výstavbě Slapské přehrady roku 1954. Od toho roku totiž Vltava v této oblasti téměř nezamrzá (Atlas Česka 2020a, EARCH 2009).

Vlivem dalších úprav v 50. letech zůstaly hráze s pevninou spojeny pouze úzkou šíjí a mezi lety 1953 a 1956 byl pak ostrov oddělen od pevniny úplně a z map zmizela i severní část hráze (Geoportál hl. m. Praha 2020; ÚAZK 2020). Břehy vzniklého ostrova byly zpevněné kamenným záhozem, na obou koncích pak byly umístěny značky pro lodní dopravu (obr. 12). Původně holá hráz zarostla stromy, které vzaly za své při povodni v roce 2002, zbylé byly vykáceny na přelomu let 2009 a 2010. Od té doby povrch ostrova rychle zarůstá náletovou vegetací a dnes se na něm opět vyskytují i vzrostlé stromy.

Ostrov slouží hlavně jako hnízdiště a útočiště ptáků (obr. 11), ale cestu si sem najdou i příznivci geocachingu neboli hledání skrytých schránek pomocí GPS. Na ostrově se nachází dvě, tu ukrytou u jižního cípu ostrova našlo od května 2011 do května 2020 již přes 1 100 lidí (Geocaching 2011).

9.

Bývalá podoba hrází laguny v Braníku a současný průběh břehové linie reprezentovaný červenou linií

Zdroj: Černobílé ortofoto 1938 © IPR

10.
Zbytky bývalých mostních opěr,
v pozadí Barrandovský most
Foto: Anna Krusová, 2019

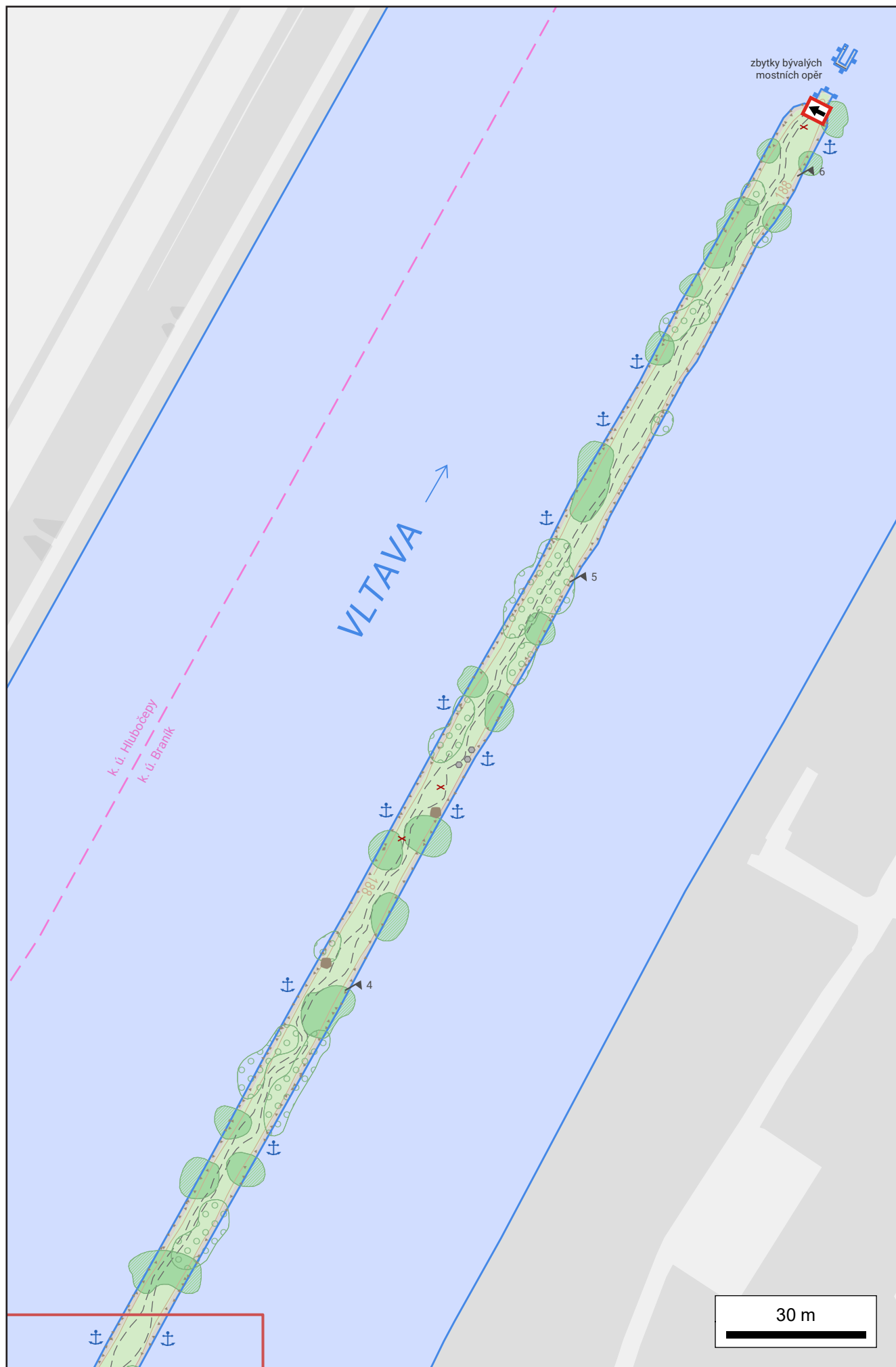

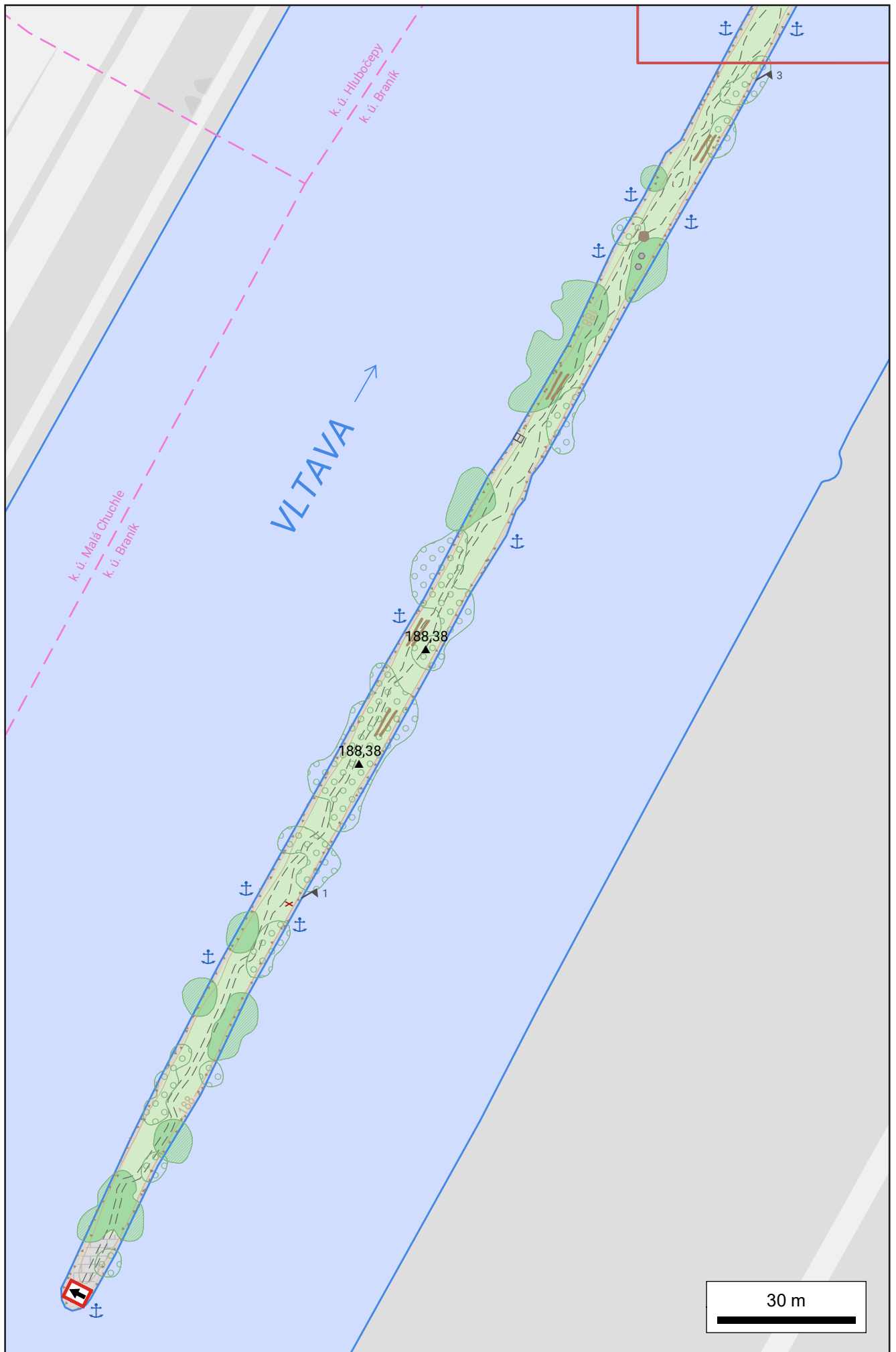
11.
Ostrov v Braníku slouží jako
útočiště nejen pro vodní ptáky
Foto: Anna Krusová, 2019

12.
Jižní cíp ostrova v Braníku
Foto: Anna Krusová, 2019

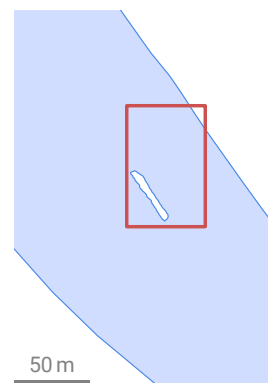

Ptačí ostrov u ZOO Praha

katastrální území: Bubeneč

rozloha: 176 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 52 m na severovýchod

Ve vltavském rameni mezi Císařským ostrovem a trojským břehem, na kterém se nachází ZOO Praha, leží malý ostrov bez oficiálního jména (obr. 13). Internetové zdroje ve spojitosti s ním uvádějí názvy Povodňový či Ptačí. Vltava je v těchto místech poměrně mělká, o kousek dál proti proudu býval brod. Vlastní ostrov tvořený štěrkopískovým sedimentem vystupuje nad hladinu jen málo. Nejvyšším bodem je uměle navršená kamenná mohyla.

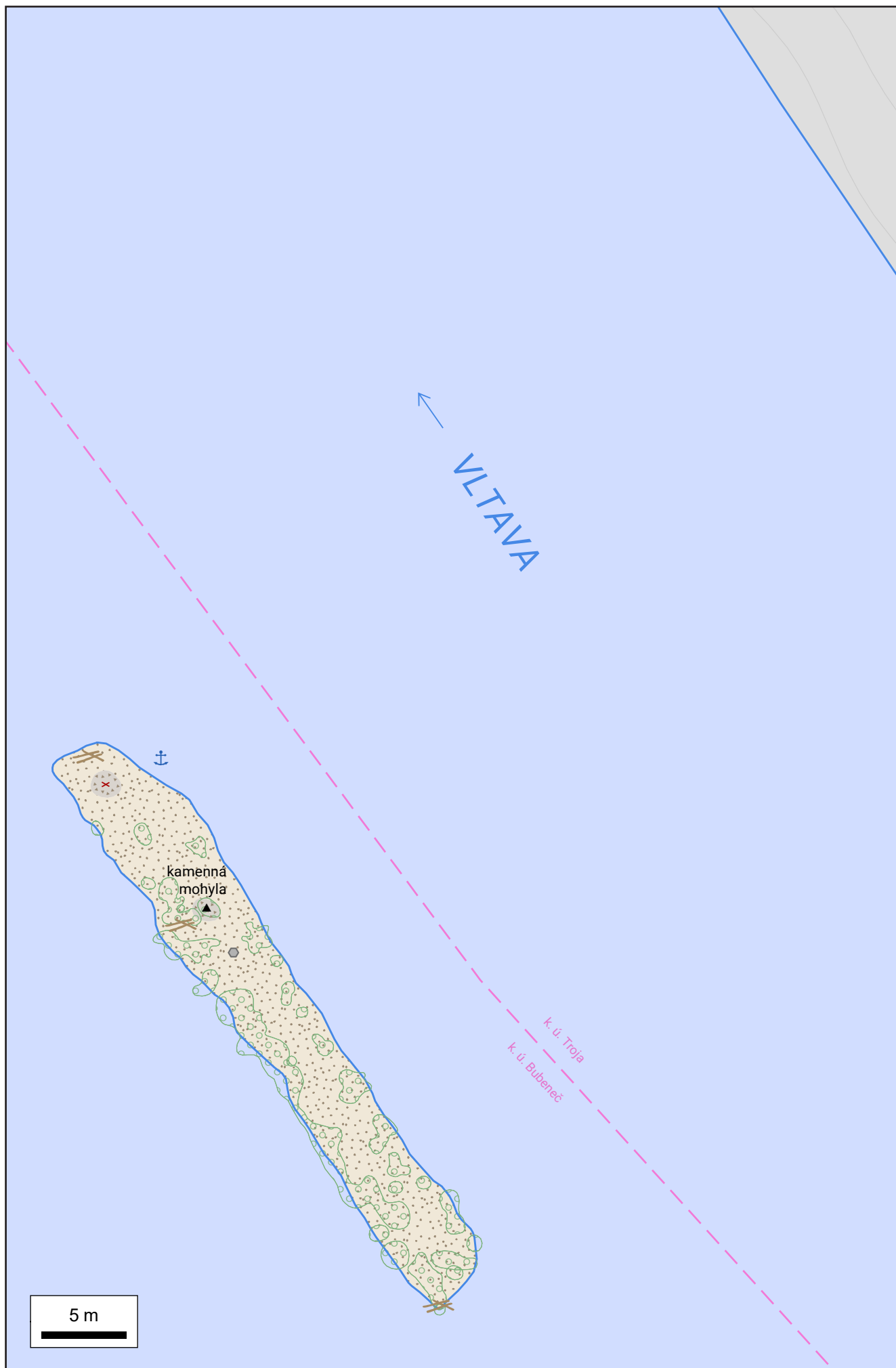
Z historických dokumentů vyplývá, že se v těchto místech mělčina nebo ostrov pravidelně objevovaly a při větším průtoku zase mizely minimálně od roku 1870. Současná pevnina zde existuje trvale od povodně v roce 2002, od té doby se ale její poloha i rozloha mnohokrát změnily (obr. 16). Proces růstu náletové vegetace na naplaveninách přerušovaný velkou vodou se několikrát opakoval.

Výrazná proměna nastala při povodni v roce 2013, kdy bylo do okolí ostrova naneseno velké množství materiálu. Významně se zvětšila rozloha ostrova i jeho výšková členitost – dosahoval výšky údajně až 8 metrů. Ke konci roku byly naplaveniny Povodním Vltavy odstraněny jako povodňová škoda a rozměry ostrova se vrátily ke stavu před povodní, i když v mírně pozmeněné poloze. Ostrovu byla věnována výstava urbanisty Jana Trejbala, která proběhla na přelomu let 2014 a 2015 (Měchurová, Lysák 2015; Radio Wave 2015).

Povrch ostrova je dnes pokrytý oblázky a štěrkem a rostou na něm náletové křoviny včetně rybízu či fíkovníku (obr. 14 a 15). Slouží především ptactvu k odpočinku a spánku, ale za nízkého stavu se sem přes mělčinu, která odděluje ostrov od trojského břehu, snadno dostanou rybáři i místní obyvatelé.

13.
Pohled na Ptačí ostrov
u ZOO z pravého břehu
Foto: Anna Krusová, 2019

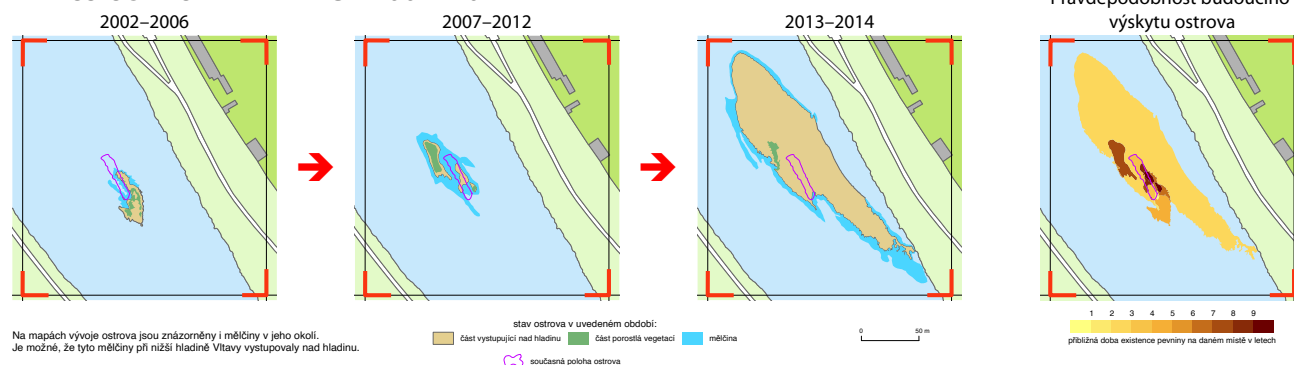

14.
**Náletová vegetace při pohledu
na severní část ostrova**
Foto: Anna Krusová, 2019

15.
**Náletový fíkovník při pohledu
na jižní část ostrova**
Foto: Jakub Lysák, 2019

VÝVOJ OSTROVA V LETECH 2002–2014

16.
Vývoj Ptačího ostrova v Troji na mapě „Nový“ bezejmenný ostrov u ZOO v Praze-Troji
Zdroj: Kristýna Měchurová, Jakub Lysák 2015

Potoční ostrovy velké

Kategorie *Potoční ostrovy velké* zahrnuje relativně rozsáhlá území, která jsou obtékána několika různými malými vodními toky, jako jsou potoky a náhony anebo obklopena odlišnými vodními plochami. Při pobytu na takovém kusu země nemá člověk ani pocit, že se nachází na ostrově, protože jde o rozsáhlé území a vodní plocha, která ho odděluje

od pevniny, je ve srovnání s plochou ostrova jen nepatrná. Na území Prahy se takové ostrovy vyskytují pouze dva, konkrétně Růžový a Záběhlický. Nacházejí se přibližně jeden kilometr od sebe v jižní části Prahy 10 a jsou obehnaný Botičem a rybníkem včetně jeho náhonu. Zde tuto kategorii reprezentuje Záběhlický ostrov.

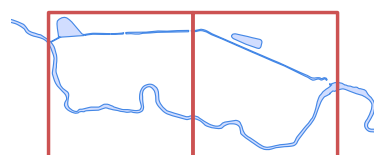

Záběhlický ostrov

katastrální území: Záběhlice

rozloha: 86 915 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 1 m na severozápad

200 m

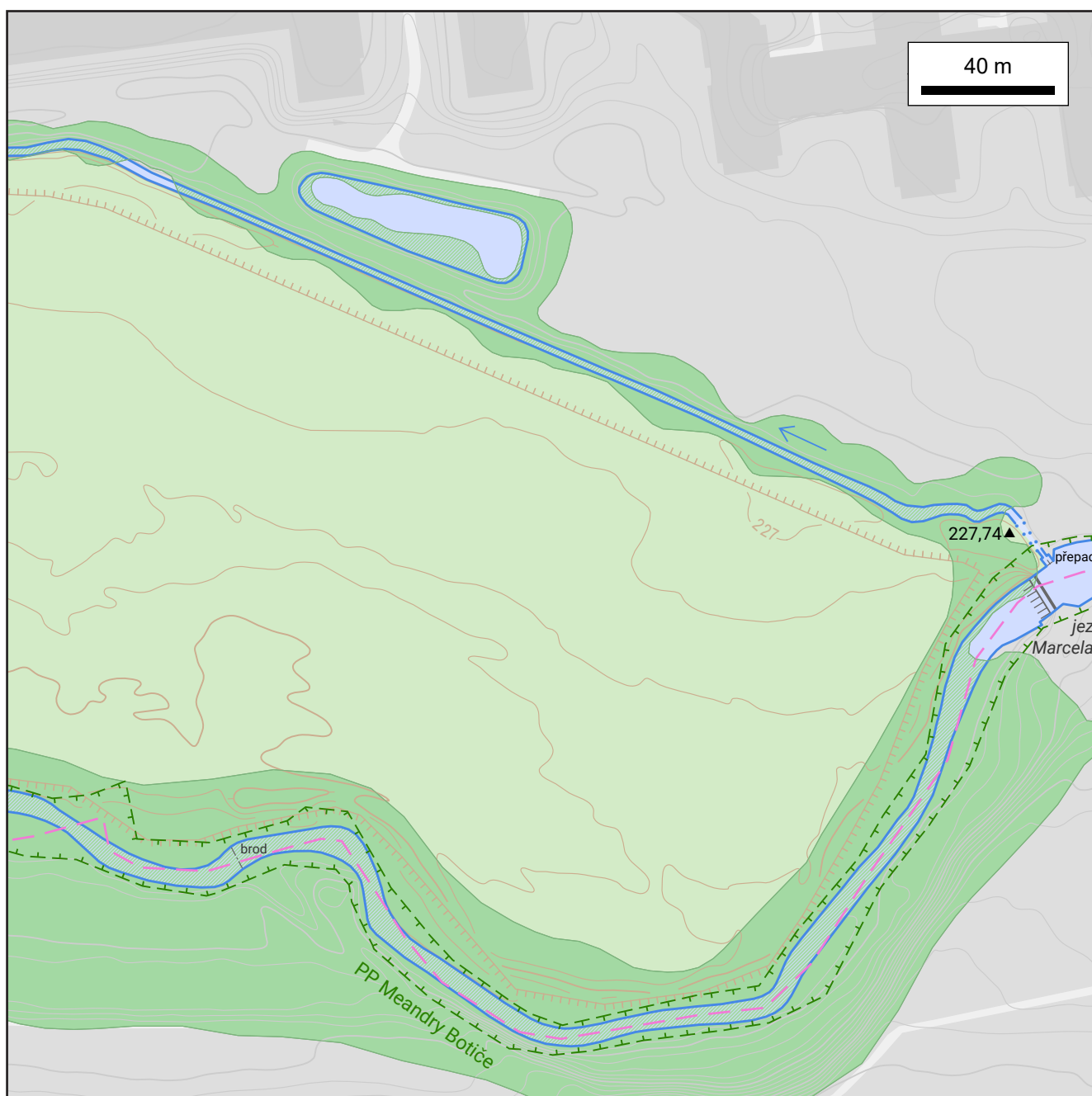
V takzvaném Trojmezí, nezastavěné lokalitě na hranicích Záběhlic, Hostivaře a Chodova, se rozprostírá rozlehlý zelený ostrov, který je

obklopen z jižní strany tokem Botiče a ze severní pak rybníkem a někdejším mlýnským náhonem.

Vznik ostrova je vázán na založení bývalého mlýna, který je v historických pramenech poprvé zmiňován již v roce 1450. Původní stavba se nedochovala, na jejím místě stojí pozdně klasicistní budova, chráněná kulturní památka, z první poloviny 19. století. Pro pohon mlýnských kol a napájení Práčského rybníka sloužil mlýnský náhon, který se před jezem Marcela (obr. 17) odděluje od přirozeného toku Botiče. Za jezem pak pokračuje přírodní památka Meandry Botiče (obr. 19), kterou tvoří zbytky údolní nivy potoka, jež zde vytváří až dva metry hluboké meandrující koryto lemované fragmenty lužního lesa. Chráněné

jsou břehové porosty tvořené olší lepkavou, vrbou bílou či jasanem ztepilým. Vyskytují se zde dva zákonem chráněné motýli – otakárek fenyklový a ovocný. Území se řadí k významným ornitologickým lokalitám. Objevuje se zde ledňáček říční, žluva hajní či sýček obecný. Celý tok Botiče je důležitým pro migraci druhů, slouží jako tzv. biokoridor, který spojuje větší území – biocentra (Národní památkový ústav 2015b; Pražská příroda 2013). I když je ostrov pro veřejnost nepřístupný, na jižním kraji ostrova na něj vede přes Botičův brod (obr. 18) a na severu se nachází dvě lávky přes mlýnský náhon.

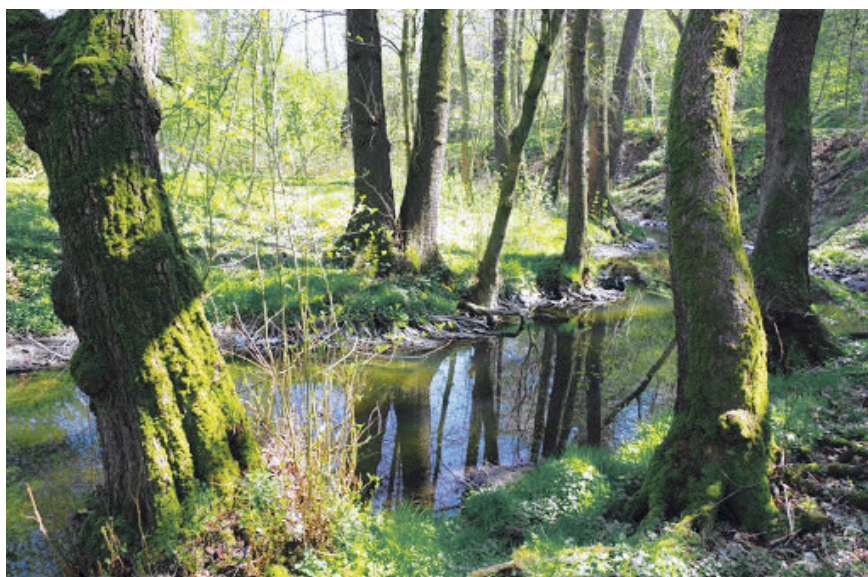

17.
Jez Marcela
 Foto: Martin Strotzer, 2020

18.
Brod přes Botič
 Foto: Martin Strotzer, 2020

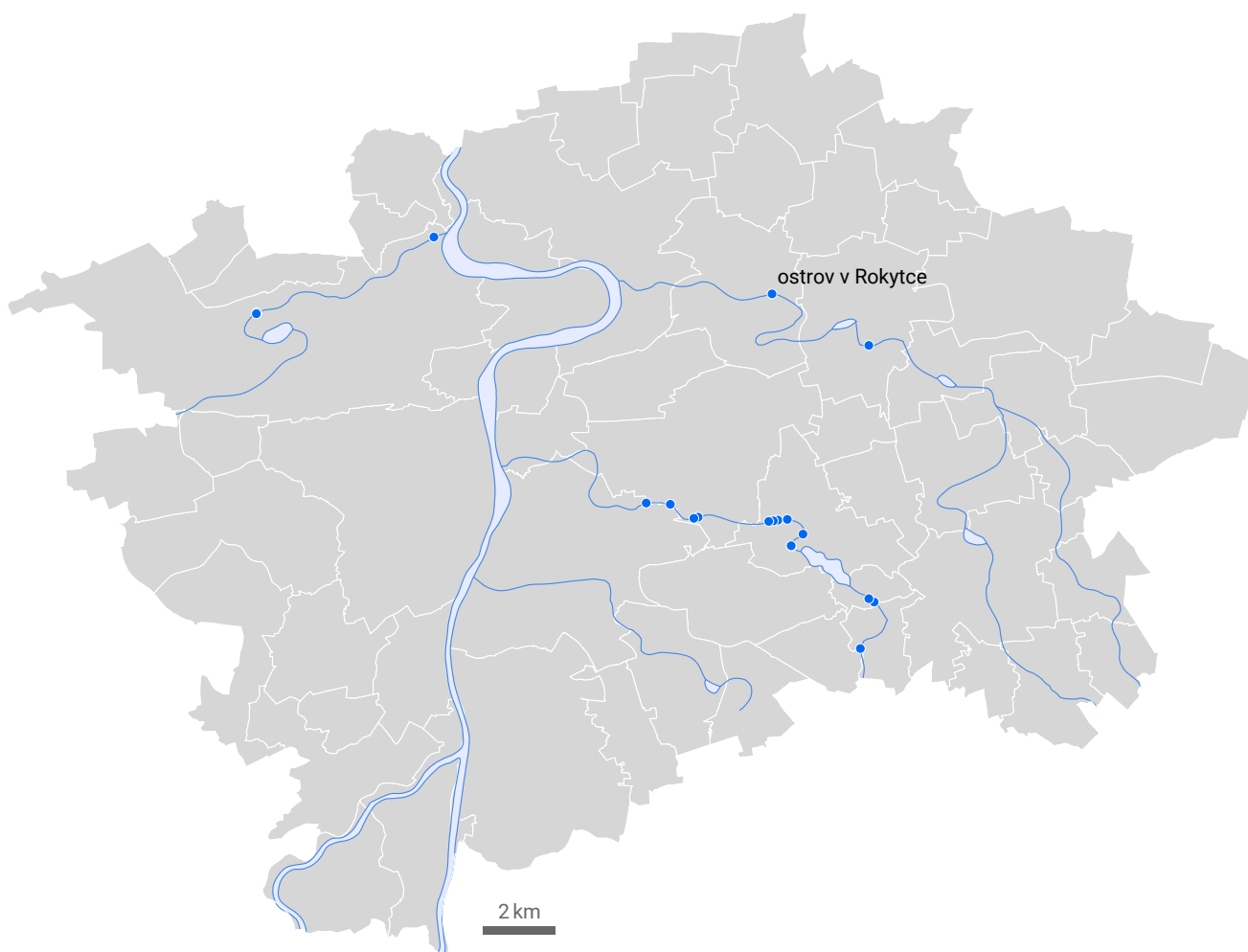

19.
Přírodní památka Meandry Botiče
 Zdroj: Pražská příroda 2013

Potoční ostrovy malé

Ostrovy, které jsou ze všech stran obtékány rameny téhož menšího vodního toku, spadají do kategorie *Potoční ostrovy malé*. Dohromady se jich v Praze nachází devatenáct. Nejvíce, konkrétně čtrnáct, se jich vyskytuje v toku Botiče, další tři lze najít v Litovicko-Šáreckém potoce a zbylé dva v Rokytce. Jedná se

často o velmi malé ostrovy, které nejsou daleko od břehu. Některé byly vytvořené uměle, další vznikly přirozeným způsobem, žádný z nich ale nenese oficiální jméno. Zástupcem této kategorie je ostrov v Rokytce na území Vysočan. Tato kategorie nemusí být kompletní z důvodu zakrytí ostrovů vegetací.

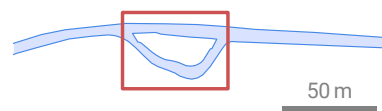

Ostrov v Rokytce

katastrální území: Vysočany

rozloha: 472 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 3 m na jihozápad

V městské části Praha 9 se v korytě Rokytky nachází malý ostrov (obr. 20 a 21), který vznikl v roce 2017 odkloněním ramena Rokytky na jih. Ve stejném roce jako umělý meandr byl vybudován i přilehlý retenční rybník Zahrádky, do kterého proudí voda z Rokytky náhonem jen o kousek dál od ostrova proti proudu potoka. Ostrov i rybník jsou součástí nově realizovaného parku Zahrádky, který byl návštěvníkům otevřen v roce 2019. Terénní práce v zarostlé a zanedbané lokalitě započaly o tři roky dříve (Pražský patriot 2019).

Původně byla tato rozlehlá lokalita již od 50. let 20. století využívána jako zahrádkářská kolonie, která byla zrušena v roce 2010 z důvodu plánované výstavby rekreačního parku (Pražská příroda 2016).

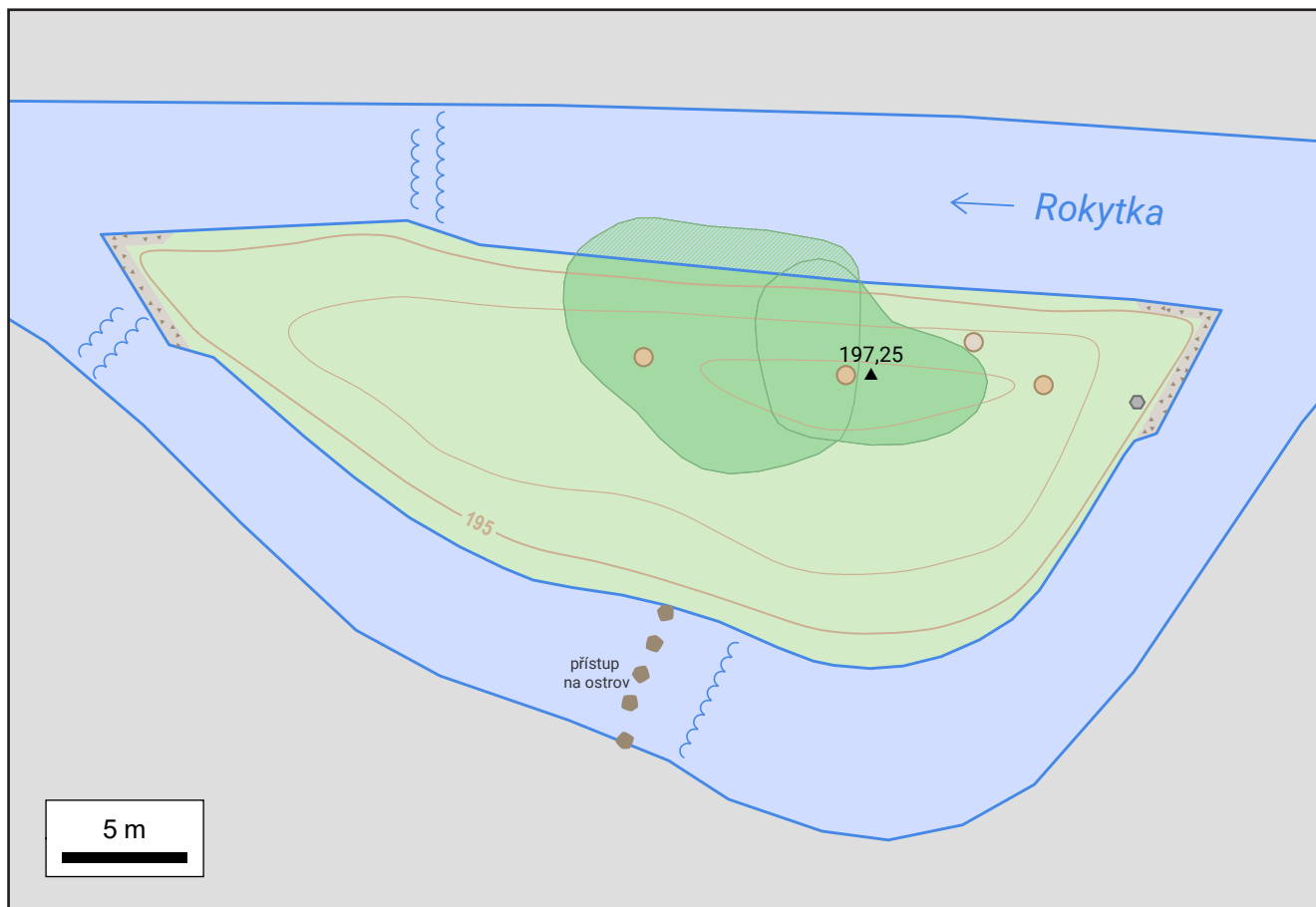
Park Zahrádky je hojně využíván veřejností k rekreaci, ostrov v Rokytce poutá pozornost převážně rodin s dětmi. Na vodních plochách se také usídlili menší vodní ptáci.

Ostrov v Rokytce je přístupný po kamenech (obr. 22), které jsou ovšem při vyšším vodním stavu pod vodou (obr. 23) a na ostrov je tak nutné přebrodit.

20.

Západní část ostrova v Rokytce

Foto: Martin Strotzer, 2019

21.
Východní část ostrova v Rokytkce
 Foto: Anna Krusová, 2019

22.

**Kameny pro přístup
na ostrov v Rokytce**

Foto: Martin Strotzer, 2020

23.

**Když je koryto Rokytky rozvodněné,
zmizí většina kamenů pod hladinou**

Foto: Anna Krusová, 2019

Ostrovky stojatých vod v parcích a zahradách

Do kategorie *Ostrovky stojatých vod v parcích a zahradách* se řadí souše vystupující nad hladinu vodních ploch se stojatou hladinou. Jsou situovány zpravidla ve volně přístupných lokalitách veřejné zeleně sloužící primárně k rekreaci. Samotné ostrovky jsou nepřístupné veřejnosti a většinou nejsou nijak spojeny s pevninou. Často je zdobí umělecké dílo

nebo krásný vzrostlý strom. Celkem se jich na území hlavního města nachází dvacet tři. Najdeme je třeba v Centrálním parku Černý Most, v Lumbeho zahradě na Hradčanech nebo v parku Přátelství na Proseku. Zde tuto kategorii reprezentuje ostrov v rybníku Slunečnice, ostrov ve Stodůleckém rybníku a ostrov ve Valdštejnské zahradě.

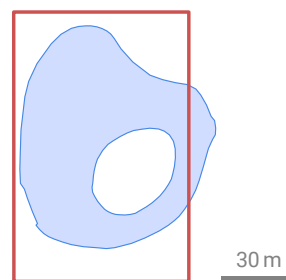

Ostrov v rybníku Slunečnice

katastrální území: Bubeneč

rozloha: 865 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 11 m na jih

Počátek rybníkářství v Královské oboře Stromovka sahá až do roku 1548, kdy zde byl Ferdinandem I. založen první rybník. Nejvýznamnější rozkvět Stromovky nastal za vlády Rudolfa II., na jehož popud byl zbudován rozsáhlý rybník, který byl napájen z Vltavy tzv. Rudolfovou štolou vedenou pod Letnou. Na konci 18. století byl velký rybník vypuštěn, ze Stromovky se stal veřejný park a koncem 19. století byly založeny rybníky, z nichž některé jsou zde dodnes.

S myšlenkou zachování tradice rybníkářství byla mezi lety 2014 a 2015 vedena revitalizace rybníků, jejichž stav byl po povodni v roce 2013 žalostný. V návaznosti na revitalizaci byly v roce 2016 vybudovány nové vodní plochy (Lesy hl. m. Prahy 2017) – mezi nimi i menší rybník Slunečnice. Jako lokality k jejich výstavbě byly vybrány nejvlhčí části bývalého Rudolfova rybníka, které byly velmi

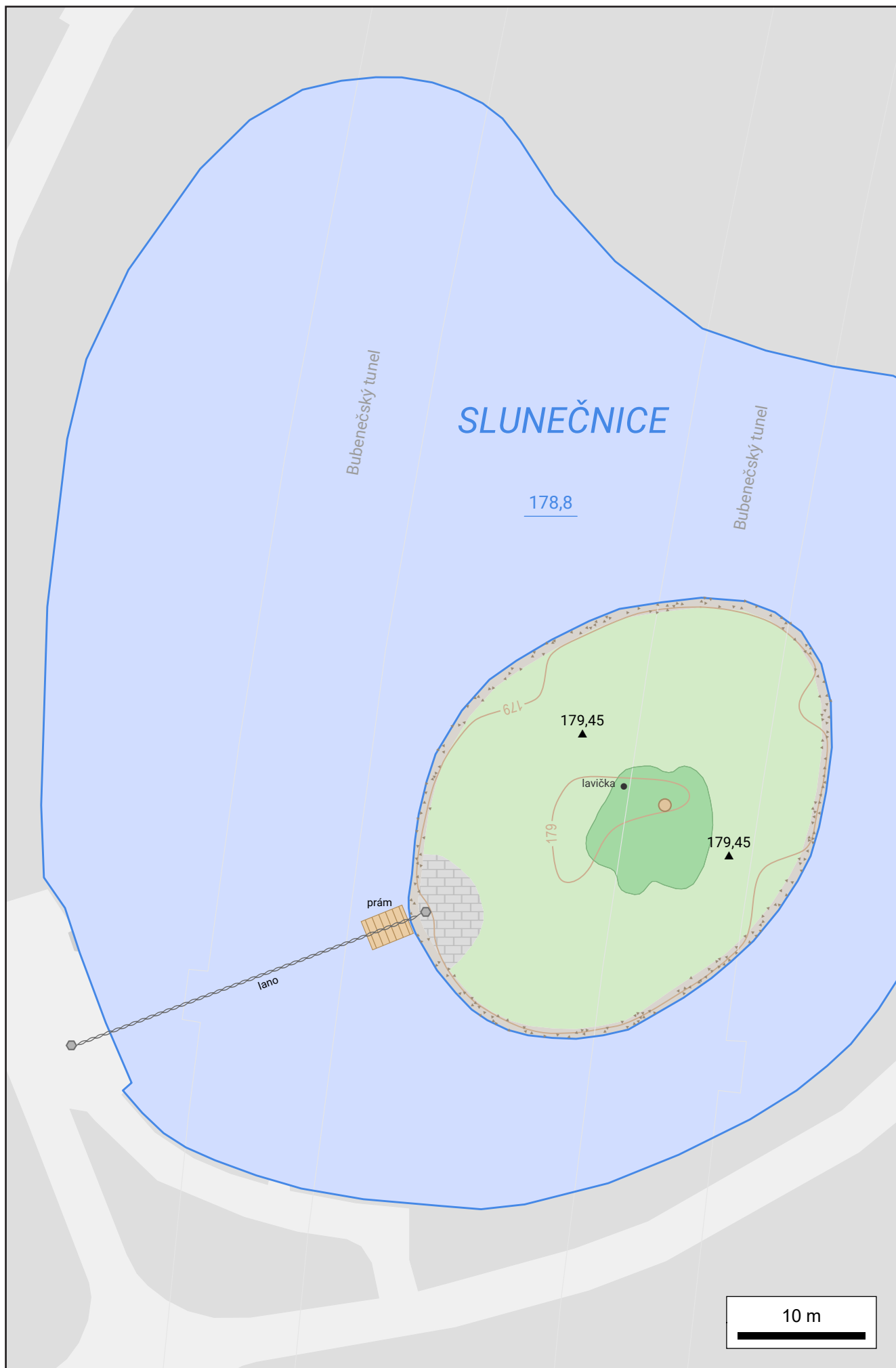
náročné na údržbu. Dna rybníků jsou kvůli stabilitě vyložena geotextilií a pokryta kamenem. Nejvíce namáhané břehy byly zpevněny kamenným záhozem. Pro potřeby údržby ostrova byl na rybníku Slunečnice zřízen malý prám, které je provlečen lanem upevněným na březích (obr. 24). Na ostrově se nachází vzrostlá metasekvoje čínská (obr. 25), vodní plocha je osazena bílými a žlutými lekníny (Pražská příroda 2017b). Své jméno získal rybník krátce po svém dokončení, kdy na ostrově vykvetly tři slunečnice.

Ostrov se díky prámu stal záhy velkým lákadlem pro návštěvníky parku všech věkových kategorií (obr. 26). Stromovka je dlouhodobě hojně navštěvovaným parkem pro rekreaci i sportovní aktivity. V letních měsících poskytuje svlažení, naopak v zimě jí využívají bruslaři.

24.
Prám pro přístup na ostrov v rybníku Slunečnice je navlečen na laně, pomocí kterého se návštěvníci k ostrovu přitahují

Zdroj: Výlety a procházky 2018

25.

Metasekvoje čínská na ostrově v rybníku Slunečnice se Šlechtovou restaurací v pozadí

Foto: Martin Strotzer, 2020

26.

Prám na ostrov v rybníku Slunečnice je oblíbenou atrakcí návštěvníků Stromovky

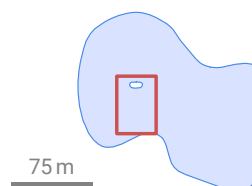
Foto: Anna Krusová, 2020

Ostrov ve Stodůleckém rybníku

katastrální území: Stodůlky

rozloha: 56 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 42 m na jih

Ve Stodůleckém rybníku neboli retenční nádrži N1 Stodůlky, který je situován v západní části centrálního parku Stodůlky, se nachází malý ostrůvek. Rybník byl vybudován společně s pražskými sídlišti v jihozápadní části města v polovině 80. let 20. století především pro zachyt přívalových srážek na území horní části povodí Prokopského potoka a vod z dešťové kanalizace z okolních sídlišť. V roce 2005 proběhla jeho celková revitalizace, jejíž součástí bylo také vytvoření oválného ostrůvku v západní části nádrže o rozměrech přibližně 10 × 5 metrů (obr. 28) (Pražská příroda 2017a). Aby nedošlo k výraznému zmenšení objemu vody a plochy hladiny, byl ostrůvek zbudován se strmými břehy z lomového kamene. Jádru ostrůvku pak bylo vysypáno směsí zeminy a kameniva a zatravněno. Ostrůvek je navýšen přibližně o půl metru nad hladinu.

25. dubna 2006 byla na ostrůvku zasazena smuteční vrba věnovaná Vladimíru Křápkovi (1958–2005), nadšenému organizátoru kulturních akcí na Praze 13 (obr. 29). K jejím kořenům byl umístěn pamětní list v dřevěné truhličce (Geocaching 2009). V současnosti zakrývá vrba celý ostrov (obr. 30).

Stodůlecký rybník slouží nejen vodohospodářským účelům, ale má také význam krajinotvorný, estetický a v zimě jej hojně využívají místní obyvatelé k bruslení (obr. 27).

Ostrůvek, který se nachází poměrně daleko od břehu, poskytuje útočiště i hnízdiště pro vodní ptactvo a jiné vodní živočichy. V zimě je díky ledu snadno přístupný i pro lidi.

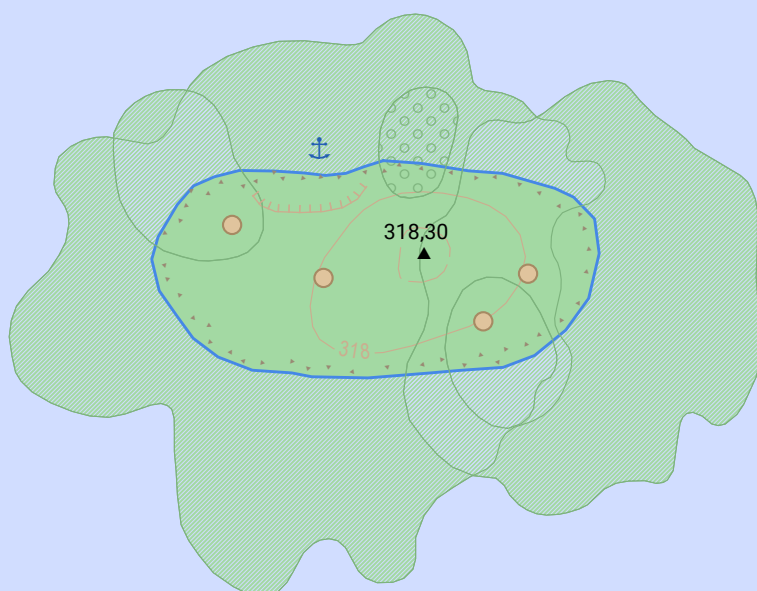
Jméno pro rybník vybrala veřejnost v anketě v roce 2015 (MČ Praha 13 2015), ostrůvek v něm zatím pojmenován nebyl.

27.

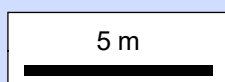
Ostrov ve Stodůleckém rybníku je v zimě intenzivně využíván bruslaři

Foto: Anna Krusová, 2019

317,9

STODŮLECKÝ RYBNÍK

28.
Břehy ostrova ve Stodůleckém rybníku byly zpevněny lomovým kamenem

Zdroj: Pražská příroda 2017b

29.
Největší smuteční vrba na ostrově ve Stodůleckém rybníku je věnovaná Vladimíru Křápkovi

Zdroj: Pražská příroda 2017b

30.
Dnes jsou zasazené stromy na ostrově ve Stodůleckém rybníku plně vzrostlé a zakrývají celý ostrov

Foto: Anna Krusová, 2019

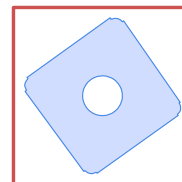

Ostrov ve Valdštejnské zahradě

katastrální území: Malá Strana

rozloha: 198 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 16 m na severozápad

30 m

Ve východní části Valdštejnské zahrady se před bývalou jízdárnou nachází rybník s kruhovým ostrůvkem (obr. 32). Jedná se o částečně zrekonstruovanou někdejší mramorovou kašnu, kterou spolu s celou zahradou a Valdštejnským palácem nechal zbudovat Albrecht z Valdštejna v letech 1623–1630. Zhotovením soch ve čtvercovém bazénu i v celé zahradě byl pověřen nizozemský sochař Adrian de Vries. Všechny jeho skulptury ve Valdštejnské zahradě byly vytvořené s odkazem na antiku, znázorňují postavy z řecké mytologie. Originály plastik byly švédskými vojsky odvezeny na konci třicetileté války v roce 1648 jako válečná kořist a dodnes

jsou umístěny v královské zahradě Drottningholmského paláce na předměstí švédské metropole Stockholmu (Prague.eu 2020a).

Dnes se ve Valdštejnské zahradě nachází bronzové odlitky Vriesových soch, které dle originálů nechal vyrobit Adolf Valdštejn v první polovině 20. století (Prague.eu 2020b).

Ve středu ostrůvku se na kamenném podstavci tyčí socha Herkula s kyjem v ruce, který se v boji chystá udeřit draka u svých nohou (obr. 31). Sousoší doplňují čtyři menší sochy s chrličí, které jsou umístěné na kraji ostrova a zobrazují najády neboli vodní bohyně (obr. 33–36).

Od roku 2001 je v rybníčku chováno několik druhů ryb, jmenovitě jelec obecný, kapr obecný, karas obecný a stříbrný, sumec velký a tolstolobik bílý. V zahradě také hnízdí volně žijící vodní ptáci, například kachna divoká nebo slípka zelenonohá.

Sochy jsou národní kulturní památkou, celá Valdštejnská zahrada je městskou památkovou rezervací a jako součást Historického centra Prahy spadá do světového dědictví UNESCO (Národní památkový ústav 2013).

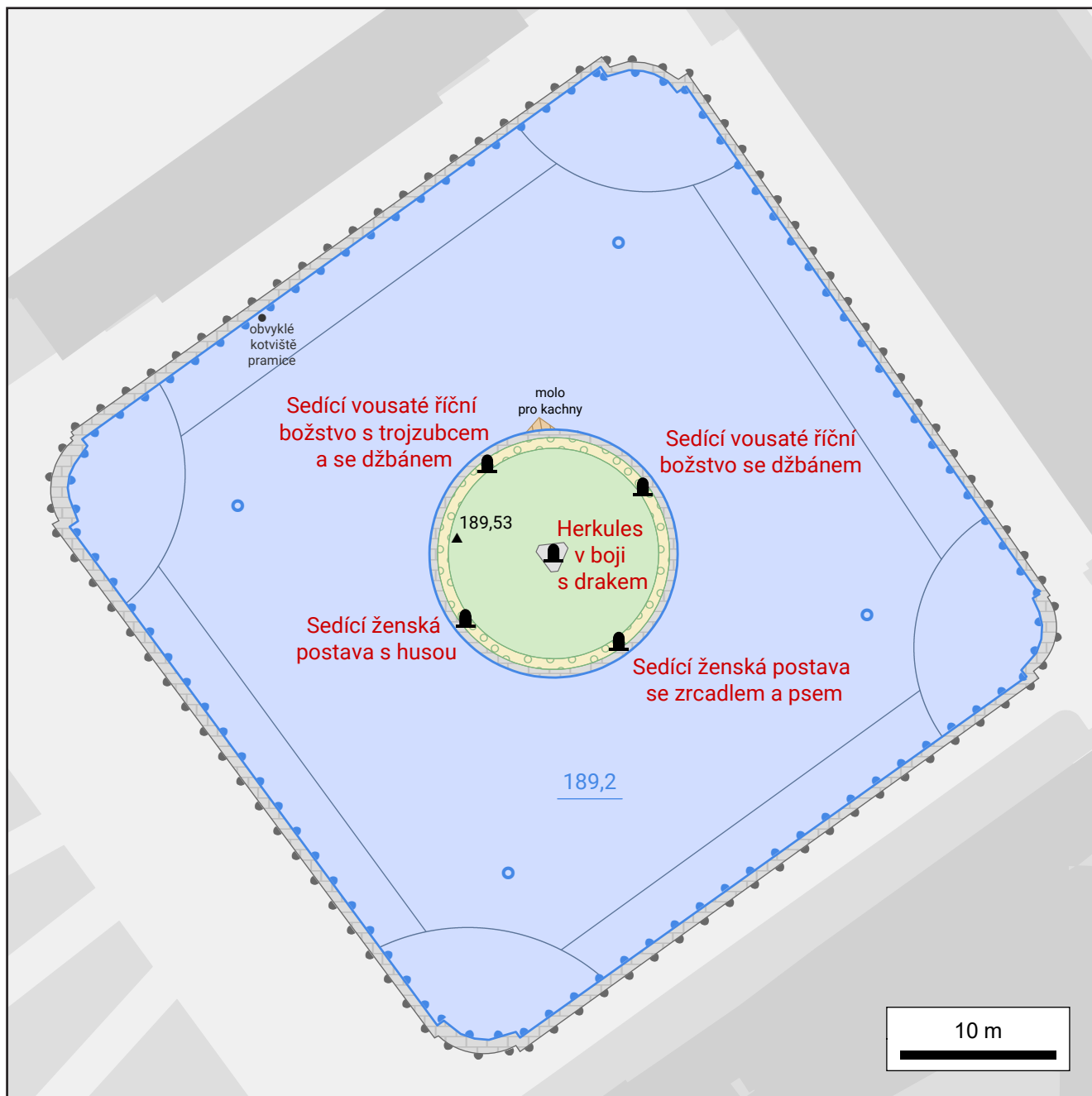
Valdštejnská zahrada patří k místům hojně navštěvovanými turisty i místním obyvatelstvem. Raně barokní stavba láká návštěvníky na umělou krápníkovou stěnu či volně se pohybující pávy.

31.

Herkules v boji s drakem

Foto: Alena Krusová, 2020

32.
Ostrov ve Valdštejnské zahradě
 Foto: Anna Krusová, 2019

33.
Sedící ženská postava
se zrcadlem a psem
Foto: Alena Krusová, 2020

34.
Sedící ženská postava s husou
Foto: Alena Krusová, 2020

35.
Sedící vousaté božstvo
s trojzubcem a se džbánem
Foto: Alena Krusová, 2020

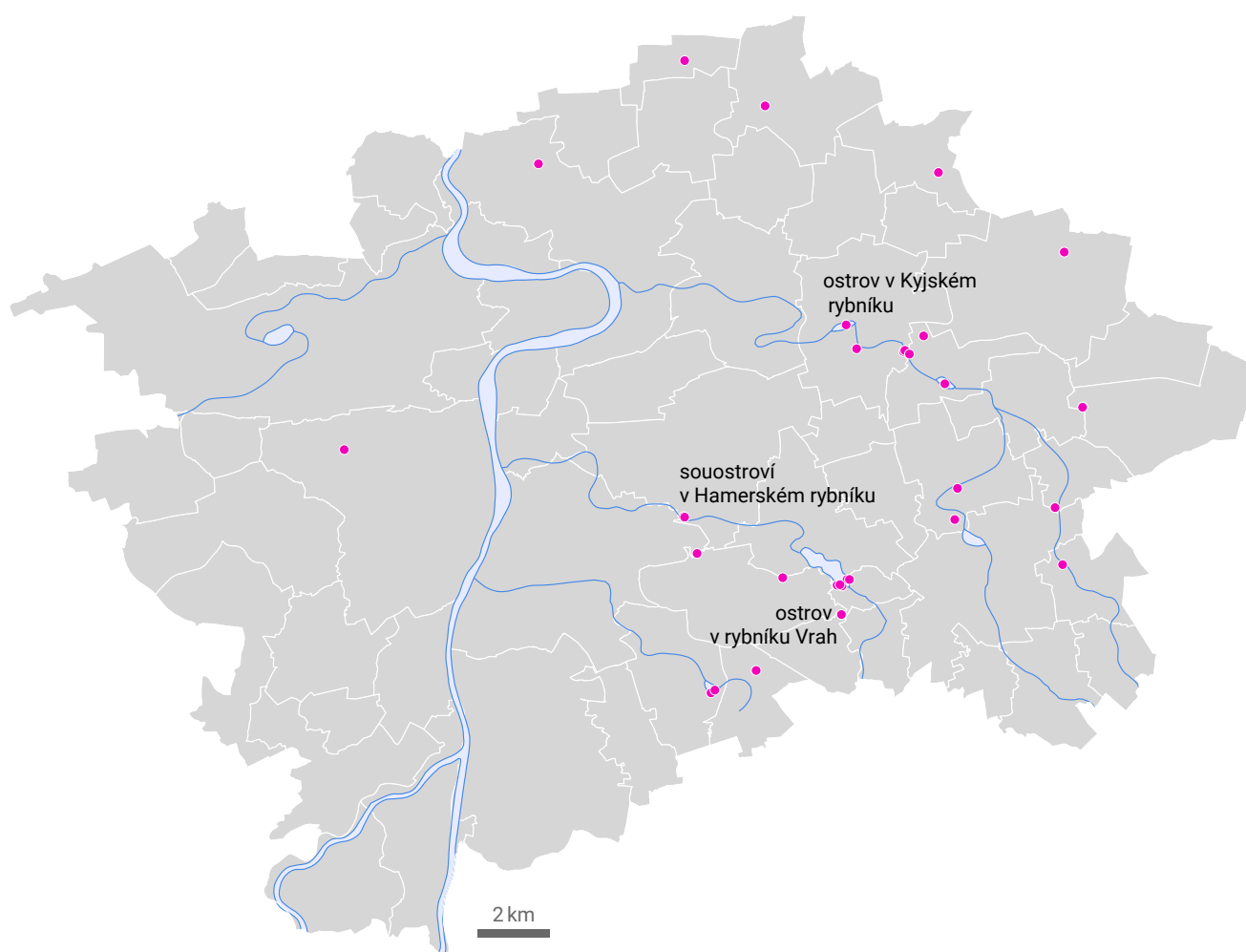

36.
Sedící vousaté říční božstvo
se džbánem
Foto: Alena Krusová, 2020

Ostrovky stojatých vod mimo parky a zahrady

Ostrovky v rybnících, jezírkách nebo ve vodních a retenčních nádržích spadají do kategorie *Ostrovky stojatých vod mimo parky a zahrady*. Zmiňované vodní plochy se nacházejí v lokalitách, jejichž primární funkce není rekreace, ale jsou například využívány k vodohospodářským účelům, chovu ryb nebo slouží jako krajinný prvek. V takových vodních plochách se na území Prahy dohromady

vyskytuje třicet dva ostrovů – jde tedy o druhou nepočetnější kategorii. Většina ostrovů tohoto typu se nachází na pravém břehu Vltavy, jmenovitě například v Čimickém rybníku, v rybníku Šeberák nebo ve vodní nádrži Hostivař. Mezi zástupce této kategorie patří ostrovky v Hamerském rybníku, v Kyjském rybníku a v rybníku Vrah.

Souostroví v Hamerském rybníku

katastrální území: Záběhlice

západní ostrov

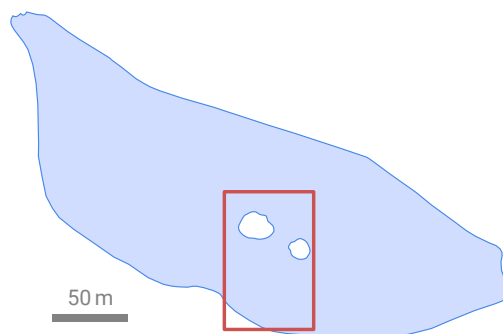
rozloha: 310 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 41 m na jih

východní ostrov

rozloha: 141 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 50 m na jih

Hamerský rybník, který byl založený již kolem roku 1770, původně žádný ostrov neměl. Při odbahňování v únoru roku 1960 bylo na dně vypuštěného rybníka odkryto kamenné zdivo. Následným archeologickým průzkumem bylo zjištěno, že se jedná o pozůstatky záběhlické vodní tvrze, která byla v letech 1407–1408 majetkem krále Václava IV. Zničena byla za husitských válek v roce 1421. Byl zde objeven půdorys místnosti o rozměrech 7 × 11 metrů s dlaždicovou podlahou a další objekt lichoběžníkového tvaru, nejspíš bašta. Z archeologických nálezů byly pozoruhodné keramika s hnědou a zelenou polevou, železné předměty a opracované stavební kameny z bílého pískovce, datované do období od 13. do první poloviny 15. století. Pod základy tvrze bylo nalezeno několik zlomků slovanské keramiky z mladší doby hradištní. Koncem srpna 1960 byly výzkumné archeologické práce dokončeny a lokalita byla zakryta sedimenty z rybníka. V říjnu 1960 byl již rybník napuštěn a z navážky vznikl ostrůvek

(obr. 8), který byl se svým blízkým okolím zapsán na seznam kulturních památek. Postupně se pak na povrchu ostrůvku ujaly tráva a keře, později i náletové dřeviny (Spořilovské noviny 2005a a 2005b). V dubnu 2005 zde byly místními obyvateli zasazeny dvě vrby a pyramidální dub. Tuto událost připomíná kovová pamětní destička (Spořilovské noviny 2005c).

V roce 2009 proběhla revitalizace ostrova, při které byl původní ostrůvek zpevněn kamenným záhozem a založen nový, tzv. ostrov racků (obr. 39). Protože racek ke svému hnízdění vyhledává holá místa bez vegetace, byl povrch nového ostrova vysypán oblázky. Oba ostrovy od sebe odděluje zhruba 15 metrů široký průliv (obr. 37).

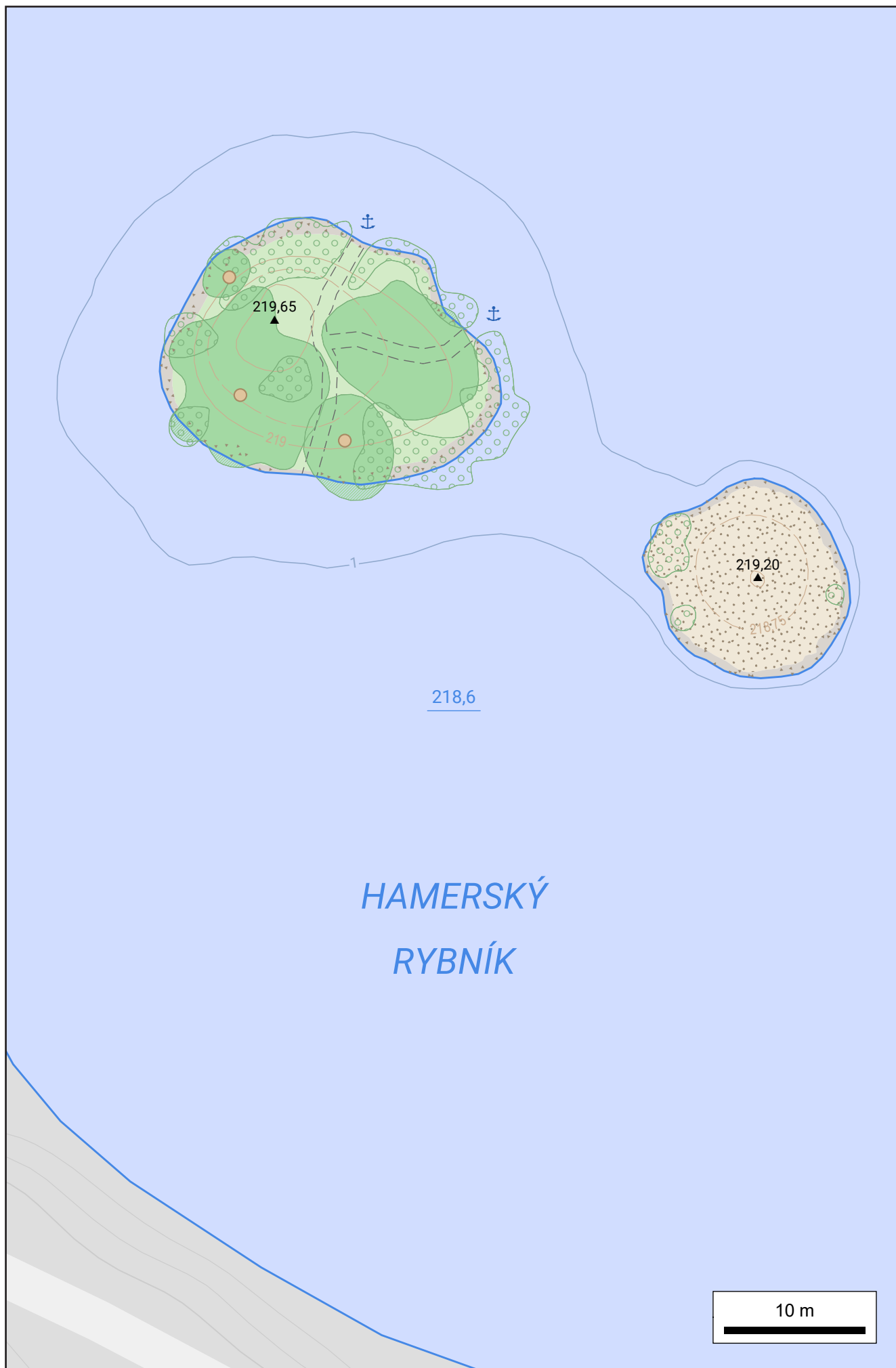
Na obou ostrovech hnízdí vodní ptactvo. Když Hamerský rybník zamrzne, je souostroví intenzivně navštěvováno a využíváno při bruslení. Větší ostrov pak celoročně navštěvují příznivci geocachingu (390 nálezů od ledna 2013 do května 2020) (Geocaching 2013).

37.

Ostrovy na Hamerském rybníku

Foto: Anna Krusová, 2019

38.
Většímu západnímu ostrovu dominuje vzrostlá vrba
 Foto: Anna Krusová, 2019

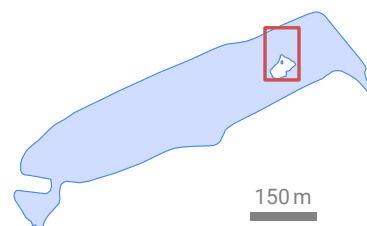
39.
„Ostrov racků“ a místní bruslaři
 Foto: Anna Krusová, 2019

Ostrov v Kyjském rybníku

katastrální území: Kyje

rozloha: 1 687 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 40 m na jih

Kyjský rybník na Rokytce byl založen pravděpodobně již ve 14. století na podnět prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Sypaný ostrov (obr. 40) se ve východní části rybníka objevil až na začátku 21. století. V rámci druhé etapy revitalizace Kyjského rybníka byl v roce 2010 vybudován ostrov s dělicí přerovnou hrázkou umístěnou trvale pod hladinou, která má zamezovat celoplošnému zanášení rybníka sedimenty nesenými přítokem Rokytky. Ostrov byl navržen především z důvodu posílení ekologické stability a biodiverzity. Západní část ostrova byla vysypána štěrkem, což je atraktivní pro některé druhy vodních ptáků. Výstavbou ostrova vznikl ideální prostor pro vodní ptactvo, které

zde našlo útočiště i hnízdiště (Pražská příroda 2020a). Z ptáků se zde vyskytuje kachna divoká, slípka zelenonohá, labuť velká nebo kormorán velký (Naše voda 2015).

Od vzniku ostrova se na něm stihly uchytit různé druhy křovin a náletové dřeviny, ale ve vegetačním klidu byly na přelomu let 2018 a 2019 všechny vzrostlé porosty vykáceny. V severní části ostrova se nachází malá tůňka. Jedná se pravděpodobně o jediné jezero na ostrově na území Prahy.

V zimě rybník hojně využívají bruslaři. Ostrov je po ledu lehce dosažitelný, a tak vybízí k návštěvě nejen místní obyvatelé.

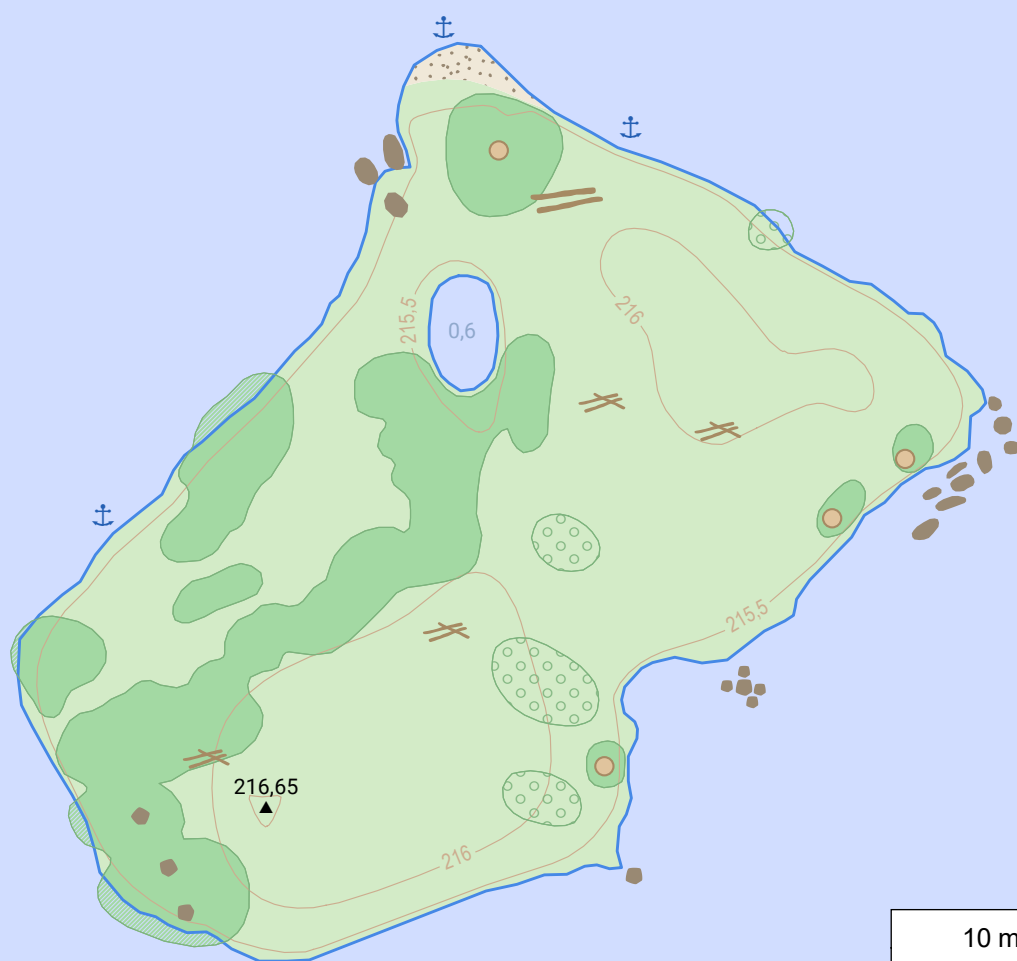
40.

Ostrov v Kyjském rybníku je po ledu dobře dostupný – pohled ze severu

Foto: Anna Krusová, 2019

KYJSKÝ RYBNÍK

215,4

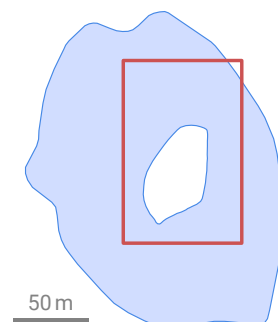
10 m

Ostrov v rybníku Vrah

katastrální území: Újezd u Průhonic

rozloha: 1 967 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 37 m na severovýchod

Před vodní nádrží Hostivař se na Milíčovském potoce nachází rybník Vrah, v jehož středu se tyčí poměrně rozlehlý ostrov (obr. 41). Vrah spolu s Milíčovským, Kančíkem, Homolkou a Šátečkem patří do soustavy rybníků, které na sebe bezprostředně navazují.

Kdy přesně rybník Vrah vznikl, nelze určit, jeho existence je ale doložena již v polovině 18. století na mapách I. vojenského mapování. V průběhu času byl rybník postupně zanášen sedimenty z potoka přitékajícího ze západu, až se jeho kruhovitý půdorys ve 20. letech 20. století změnil na tvar podkovy. Na špičce vzniklého poloostrova se uchytily stromy, směrem k přítoku se rozprostírala bažina porostlá rákosím. Současná podoba ostrova vznikla někdy mezi lety 1966–1975, kdy byla část poloostrova od přítoku odstraněna. Na začátku

80. let 20. století v souvislosti s přestavbou na retenční nádrž prošel rybník dalšími výraznými zásahy, mezi které patří vybagrování a vyštěrkování dna, obložení břehu betonovými bloky a vybudování asfaltové komunikace na hrázi, kde se také nachází stromořadí asi dvaceti starých dubů lesních (Mistopis.eu 2017).

Dnes je ostrov hustě prorostlý neprůchodnými křovinami a vzrostlými listnatými stromy, převážně olšemi a břízami. Rybník slouží pro chov ryb, konkrétně kaprů, štik, sumců, amurů, candátů či jeseterů. Je zde soukromý rybářský revír. Ostrov je soukromým majetkem a slouží mimo jiné k uskladnění rybího krmiva (Česká televize 2014c). Útočiště zde naleznou ptáci i nutrie, kterým zde bylo vystavěno několik úkrytů.

41.
Pohled na ostrov
ze severu v zimě
Foto: Anna Krusová, 2019

VRAH

267,4

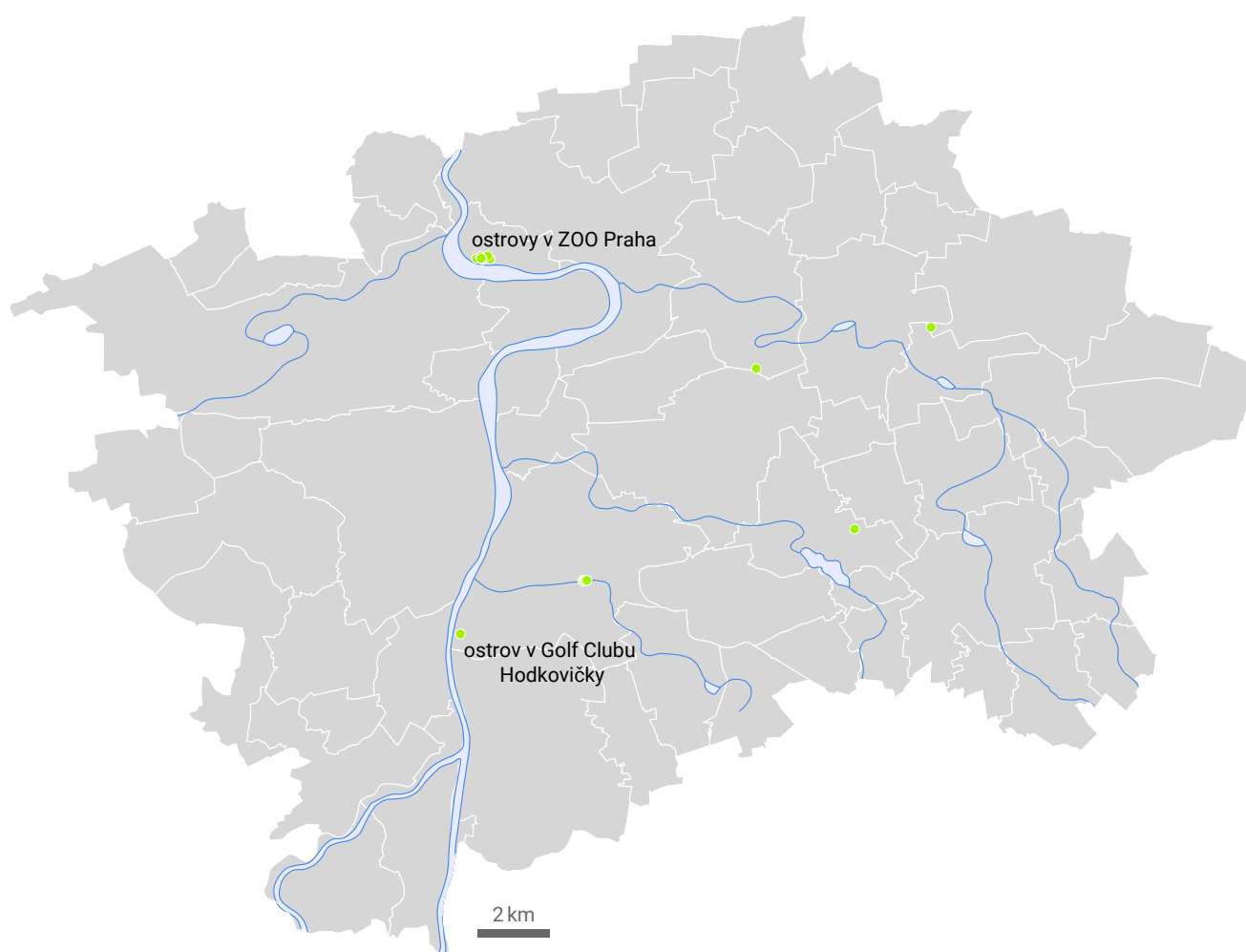

10 m

Ostrovky v areálech se specifickým využitím

Kategorie *Ostrovky v areálech se specifickým využitím* zahrnuje celkem šestnáct pražských ostrovů. Nacházejí se v areálech, které zpravidla nejsou volně přístupné veřejnosti, resp. jejich návštěva je zpoplatněna. Dohromady

se jich nachází osm ve čtyřech různých golfových klubech, sedm v Zoologické zahradě hl. m. Prahy a jeden nalezneme v Botanické zahradě SOŠ Malešice.

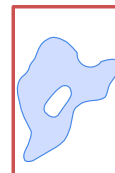

Ostrov v Golf Clubu Hodkovičky

katastrální území: Hodkovičky

rozloha: 423 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 9 m na jihovýchod

75 m

Na pravém břehu Vltavy se před branickým železničním mostem rozkládá golfový resort Hodkovičky, který navazuje na klub založený již v roce 1984. Začátkem 90. let se v Praze začala hledat vhodná lokalita pro výstavbu golfového hřiště. V roce 1995 byl od pražského magistrátu pronajat pozemek bývalého zahradnictví, na kterém byly zřízeny driving range (cvičné odpaliště), putting a chipping green (cvičná jamkoviště). Celé území dnešního hřiště bylo Golf Club Hodkovičky svěřeno do nájmu v roce 1998 (Golf Club Hodkovičky 2020). Mezi lety 2000–2002 pak

bylo vystavěno i jezírko s ostrovem oválného tvaru (obr. 42). Na zprvu holé půdě ostrova se rychle uchytila náletová vegetace a v současnosti je ostrov zcela pokryt vzrostlými stromy a hustými křovinami.

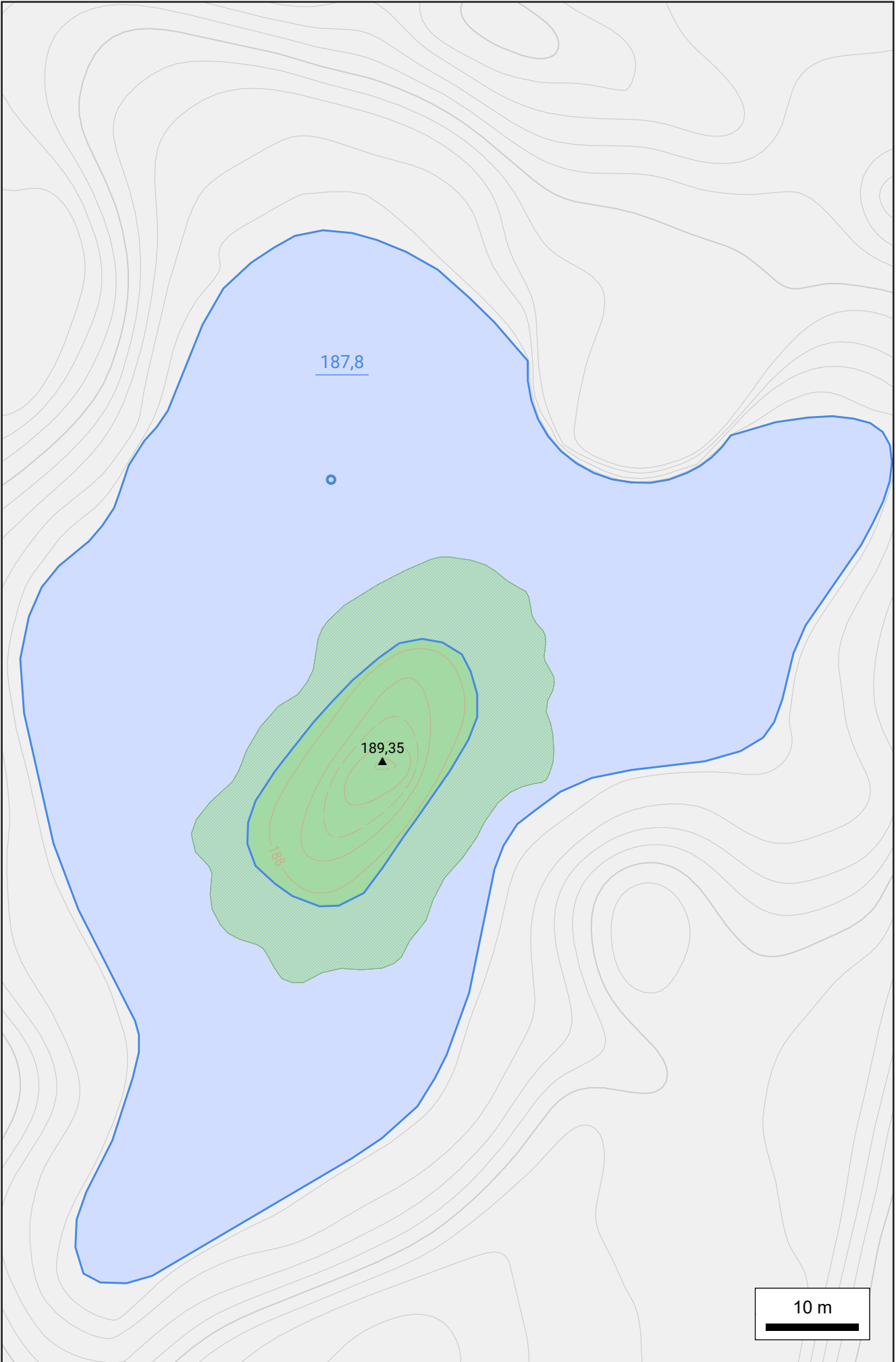
V rámci golfového areálu slouží jezírko s ostrovem pro ozvláštňování hry (na půlkruhové výběžku v severní části jezírka se nachází jamka č. 2), dále má estetickou funkci a slouží pravděpodobně i jako útočiště a hnízdiště ptáků. Přístup na ostrov není veřejnosti povolen.

42.

Pohled na ostrov v golfovém klubu Hodkovičky ze severu

Foto: Anna Krusová, 2019

Ostrovky v ZOO Praha

katastrální území: Troja

giboni – severní ostrov

rozloha: 102 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 3 m na jihovýchod

giboni – jižní ostrov

rozloha: 630 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 4 m na severovýchod

pelikáni

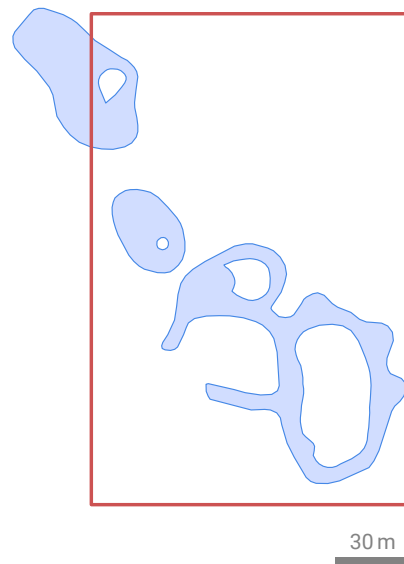
rozloha: 45 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 3 m na východ

vodní svět

rozloha: 8 m²

vzdálenost k nejbližšímu břehu: 4 m na východ

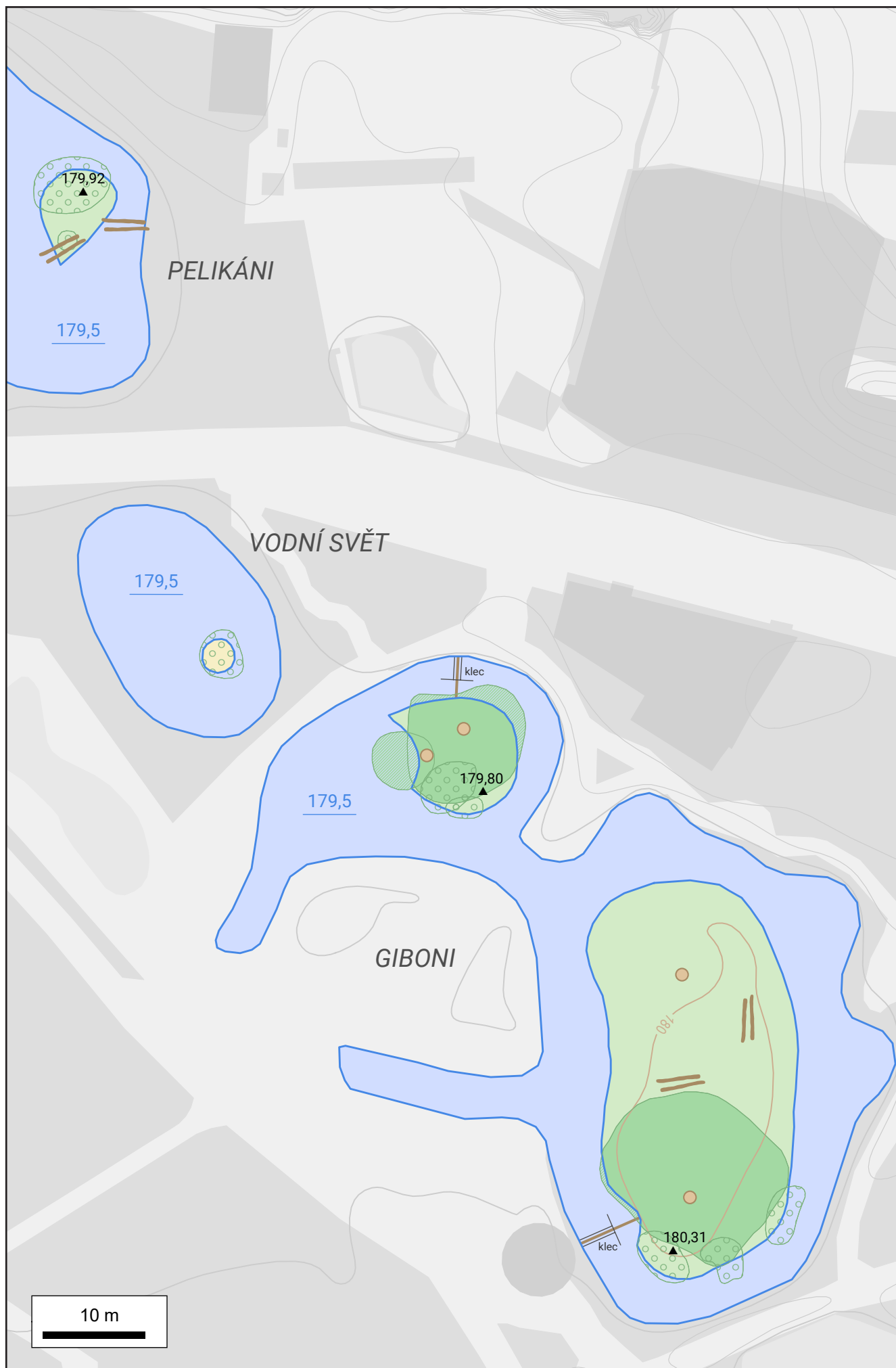

V zákrutu Vltavy se v městské části Praha 8 nachází Zoologická zahrada hl. m. Prahy. I když první podnět k jejímu založení vzešel již v roce 1881, první návštěvníci prošli její branou až o 50 let později. Od té doby se její rozloha zvětšovala, stejně jako se zvyšoval počet chovaných zvířat. V rámci výstavby nových a rekonstrukcí již existujících expozic byly ve výbězích budovány ostrovky. Většina z nich je situovaná v oblasti pod skalním masivem v dolní části zoologické zahrady, která byla od horní ještě v 19. století oddělena kanálem.

Ostrov ve výběhu pelikánů byl zbudován mezi lety 1966–1975, ostrůvek v areálu Vodního světa (obr. 43) pak mezi lety 1975–1989 a dva ostrovky v expozici gibbonů (obr. 44 a 45) v letech 2004–2005 (Geoportál hl. m. Prahy 2020). První dva ostrovky musely být po povodni v roce 2002 zrekonstruovány a spolu s ostrovy ve výběhu gibbonů byly v rámci expozic pro veřejnost znovu otevřeny v roce 2005 (Zoo Praha 2013).

Mezi zvířata, která lze spatřit v areálu Vodního světa, patří čáp černý, husice rezavá či ostralka štíhlá. V pražské zoologické zahradě jsou chovány hned tři druhy pelikánů, a to pelikán bílý, kadeřavý a také pelikán skvrnatozobý, který patří k jednomu z nejvzácnějších druhů pelikánů na světě. Ve výběhu gibbonů žije pouze jeden druh, gibbon stříbrný, který se řadí mezi nejohroženější primáty na světě. Důvodem úbytku je kácení lesů na Jávě, jeho výhradní domovinu. Místo lesů jsou zde zakládány monokulturní plantáže a pole pro pěstování především palmy olejné (Zoo Praha 2020). Tito malí primáti se z krytých přístřešků na oba ostrovky dostávají pomocí klád, které jsou částečně zabezpečeny klecí (obr. 45).

Pražská zoologická zahrada se těší velké oblibě obyvatel ze všech koutů Česka i zahraničí. Je otevřená celoročně a její návštěvníci mohou na 58 ha navštívit 13 pavilonů a více než 150 expozic. V roce 2021 uběhne 90 let od jejího založení (Zoo Praha 2013 a 2019).

43.
Ostrov v areálu Vodní svět
 Foto: Anna Krusová, 2019

44.
Severní ostrov ve výběhu gibbonů
 Foto: Anna Krusová, 2019

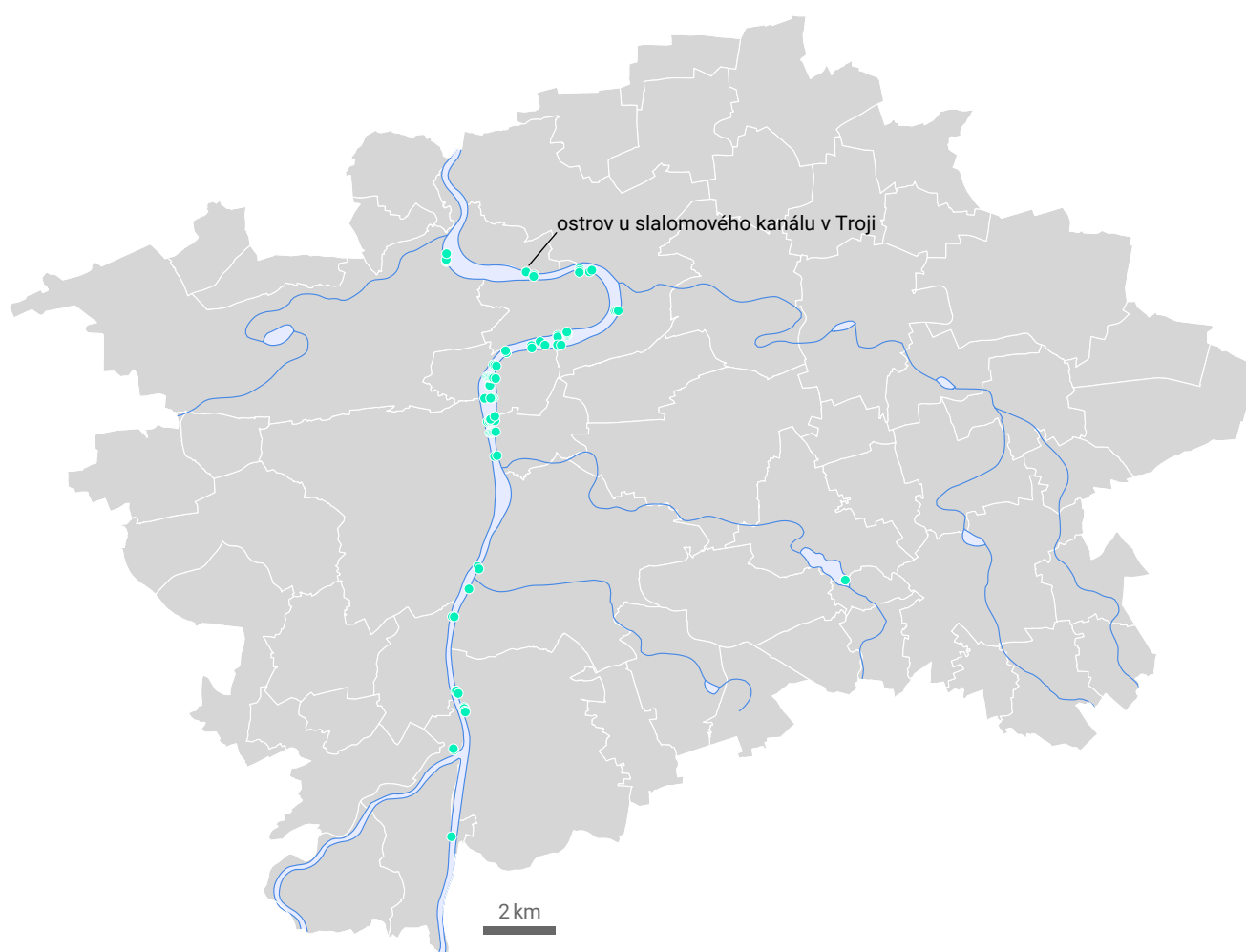

45.
Jižní ostrov ve výběhu gibbonů
 Foto: Anna Krusová, 2019

Objekty technické infrastruktury

Člověkem vytvořené stavby, které spadají do kategorie *Objekty technické infrastruktury*, by běžně zcela jistě za ostrov považovány nebyly, ale splňují kombinaci kritérií definovaných specificky pro účely této publikace.

S celkovým počtem 81 objektů se jedná o nejpočetnější kategorii. Spadají do ní pilíře mostů, stěny plavebních komor a sportovních kanálů, úvaziště lodí, zbytky bývalých mostních opěr a zídky jezů.

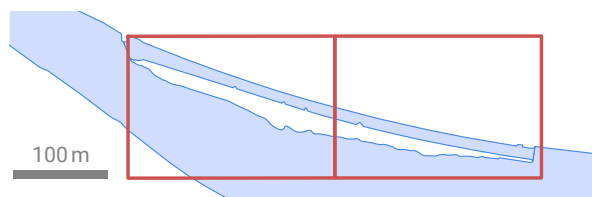

Ostrov u slalomového kanálu v Troji

katastrální území: Troja

rozloha: 6 122 m²

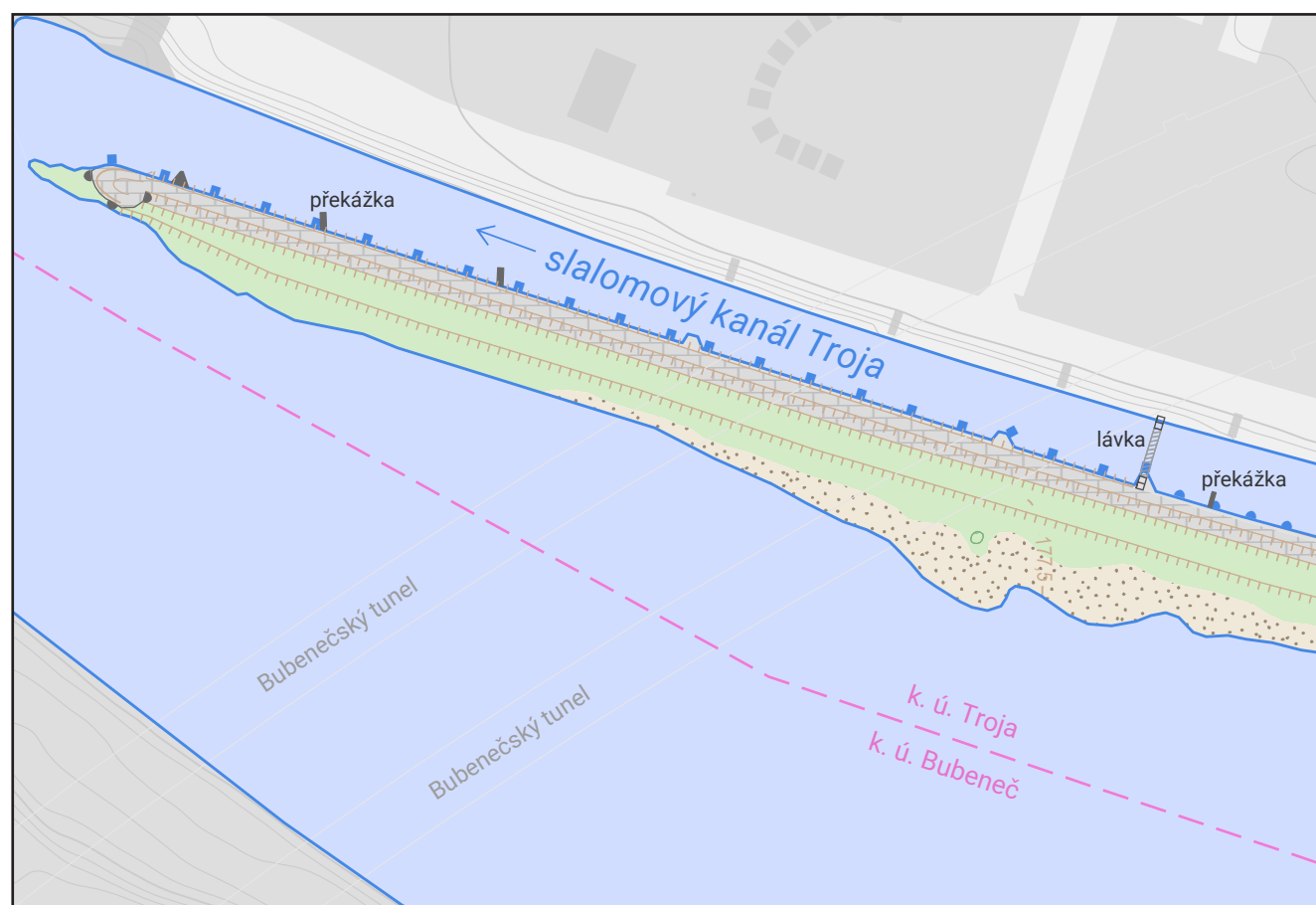
vzdálenost k nejbližšímu břehu: 9 m na sever

Mezi Stromovkou a Trojou leží u východního konce Císařského ostrova ostrov, který přiléhá ke slalomovému kanálu. Vznik ostrova je vázán na stavbu Trojského jezu, jehož zbudování změnilo obrys Císařského ostrova a zaslepilo jižní meandrující rameno Vltavy. Jez byl vystavěn mezi lety 1899–1902 a součástí stavebních prací bylo i zřízení vorové propusti při pravém břehu Vltavy (Atlas Česka 2020b). Kanál byl pro splavování dřeva využíván až do 50. let, v 80. letech byl přestavěn na slalomovou dráhu a v roce 1981 zde proběhl první národní závod (Vodácký areál Praha-Troja 2018).

Po proudu za Trojským jezem je Vltava velmi mělká (Bubeneč 2020) a rozloha ostrova (obr. 46), který přiléhá ke stěně kanálu, se tak mění několikrát do roka (Geoportál hl. m. Prahy 2020). V jarních měsících, kdy má Vltava nejvyšší průtok, bývá většina ostrova zaplavená. Na přelomu léta a podzimu dosahuje průtok ve Vltavě minimálních hodnot, hladina klesá a plocha ostrova se směrem k jihu zvětšuje.

Slalomový kanál je dnes využíván jako hlavní tréninková trať pro české reprezentanty

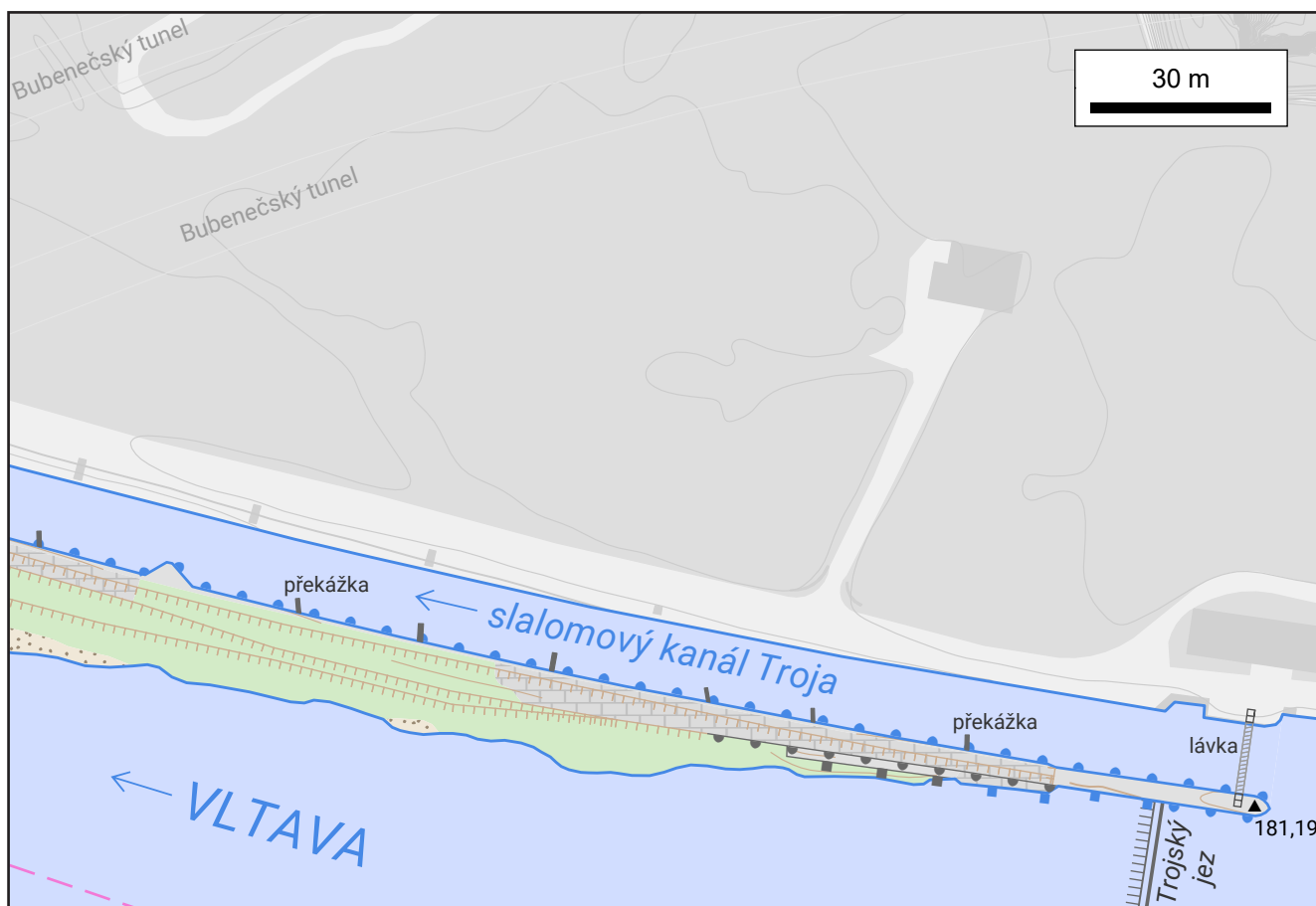

46.
Ostrov u slalomového
kanálu v Troji
Foto: Anna Krusová, 2019

ve vodním slalomu. Útočiště na ostrově nalézají i vodní ptáci, kteří zde ale z důvodu jeho nestability a blízké přítomnosti lidí nehnízdí.

Na stěnu slalomového kanálu a přilehlý ostrov vedou dvě lávky, které ale nejsou běžně přístupné pro veřejnost.

Zdroje

ATLAS ČESKA (2020a): Branické ledárny, <https://www.atlasceska.cz/pamatky/branicke-ledarny-20639> (cit. 11. 05. 2020).

ATLAS ČESKA (2020b): Propust' pro vory – Trojský jez, <https://www.atlasceska.cz/pamatky/propust-pro-vory-trojsky-jez-13295> (cit. 16. 05. 2020).

BUBENEČ (2020): Vltava, <https://www.bubenec.eu/vltava/> (cit. 16. 05. 2020).

ČERNÝ, D. (2018): 25 tajemství Prahy. Grada, Praha.

ČESKÁ TELEVIZE (2014a): Z metropole – Křižovnický ostrov, <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288835-z-metropole/214411058230032/obsah/344469-krizovnicky-ostrov> (cit. 10. 05. 2020).

ČESKÁ TELEVIZE (2014b): Z metropole – Novotného lávka, <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10116288835-z-metropole/214411058230034/video/346707> (cit. 10. 05. 2020).

ČESKÁ TELEVIZE (2014c): Z metropole – Rybníční ostrovy, <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10116288835-z-metropole/214411058230028/video/339170> (cit. 14. 05. 2020).

EARCH (2009): Branické ledárny v Praze 4, <http://www.earch.cz/cs/branicke-ledarny-v-praze-4> (cit. 11. 05. 2020).

FIALOVÁ, D., STEYEROVÁ, M., SEMOTANOVÁ, E. (2015): Vltavské ostrovy v Praze. Česká geografická společnost, Praha.

GEOCACHING (2009): RN N1 Stodulky, https://www.geocaching.com/geocache/GC1KC64_rn-n1-stodulky?guid=3a9afc86-6af0-40cb-be17-27c673ad7368 (cit. 12. 05. 2020).

GEOCACHING (2011): Advanced Island of Prague vol.2, <https://www.geocaching.com/geocache/GC2KKYW> (cit. 19. 05. 2020).

GEOCACHING (2013): Poklad na ostrove, <https://www.geocaching.com/geocache/GC4BVTY> (cit. 13. 05. 2020).

GEOPORTÁL HL. M. PRAHY (2020): Archiv leteckých snímků, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/> (cit. 07. 05. 2020).

GOLF CLUB HODKOVIČKY (2020): Historie klubu, <https://www.hodkovicky.cz/historie-klubu/> (cit. 15. 05. 2020).

LESY HL. M. PRAHY (2017): Tříletá rekonstrukce centrální části parku Stromovka je úspěšně za námi, <https://lhmp.cz/2017/11/16/trileta-rekonstrukce-centralni-casti-parku-stromovka-je-uspesne-za-nami/> (cit. 12. 05. 2020).

MČ PRAHA 13 (2015): Pražské cyklozvonění a křest rybníka ve Stodůlkách, <https://www.praha13.cz/Prazske-cyklozvoneni-a-krest-rybnika-ve-Stodulkach.html> (cit. 12. 05. 2020).

MĚCHUROVÁ, K., LYSÁK, J. (2015): „Nový“ bezejmenný ostrov u ZOO v Praze-Troji [mapa], dostupné z: <https://goo.gl/HrXNVI>.

MISTOPIS.EU (2017): Praha – Milíčovské rybníky, <http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha11/milicovske-rybniky.htm> (cit. 14. 05. 2020).

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV (2013): Metainformační systém – Detail dokumentu A0002514, https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=303605 (cit. 13. 05. 2020).

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV (2015a): Památkový katalog – Muzeum Smetanovo (Myslivečkův mlýn), <https://www.pamatkovykatalog.cz/muzeum-smetanovo-mysliveckuv-mlyn-15530932> (cit. 10. 05. 2020).

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV (2015b): Památkový katalog – vodní mlýn, <https://pamatkovykatalog.cz/vodni-mlyn-18927391> (cit. 11. 05. 2020).

NAŠE VODA (2015): Tipy na vodní výlety: Kyjský rybník, <https://www.nase-voda.cz/tipy-na-vodni-vylety-kyjsky-rybnik/> (cit. 13. 05. 2020).

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE (2012): Oprava Křižovnického náměstí, https://pamatky.praha.eu/jnp/cz/pamatkovy_fond_1/pamatkove_uspechy/pamatkove_uspechy/pamatkove_uspechy-oprava_krizovnickeho_namesti.html (cit. 10. 05. 2020).

PRAGUE.EU (2020a): Socha Herkula a soubor soch Adriana de Vriese, <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/1868/socha-herkula-a-soubor-soch-adriana-de-vriese?back=1> (cit. 13. 05. 2020).

PRAGUE.EU (2020b): Valdštejnská zahrada, <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/526/valdstejnska-zahrada> (cit. 13. 05. 2020).

PRAHA 1 (2008): Novotného lávka, <https://www.praha1.cz/cps/praha-1-novotneho-lavka.html> (cit. 25. 12. 2018).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2013): Meandry Botiče, <http://www.praha-priroda.cz/chranena-priroda/zvlaste-chranena-uzemi/meandry-botice/> (cit. 11. 05. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2016): Ve Vysočanech se staví nový rybník Zahrádka, <http://www.praha-priroda.cz/aktuality/?id=39> (cit. 12. 05. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2017a): RN N1 Stodůlky – Stodůlecký rybník, <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/vodni-plochy-dle-katastru/stodulky/rn-n1-stodulky-stodulecky-rybnik/> (cit. 12. 05. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2017b): Stromovka rybníky, <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/vodni-plochy-dle-katastru/bubenec/stromovka-rybniky/> (cit. 12. 05. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2020a): Kyjský rybník, <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/vodni-plochy-dle-katastru/kyje/kyjsky-rybnik/> (cit. 13. 05. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2020b): Obnova a revitalizace pražských nádrží, <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/prazske-rybniky-a-nadrze/revitalizace-prazskych-nadrzi/obnova-a-revitalizace-prazskych-nadrzi/> (cit. 20. 04. 2020).

PRAŽSKÁ PŘÍRODA (2020c): Vodní plochy a potoky, <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/> (cit. 27. 04. 2020).

PRAŽSKÝ PATRIOT (2019): Praha 9 otevře park Zahrádka, <https://www.prazskypatriot.cz/praha-9-otevre-park-zahradky/> (cit. 12. 05. 2020).

RADIO WAVE (2015): Objevil ostrov ve Vltavě. Ted' se snaží ho „zlegalizovat“, <https://wave.rozhlas.cz/objevil-ostrov-ve-vltave-ted-se-snazi-ho-zlegalizovat-5213916> (cit. 11. 05. 2020).

SPOŘILOVSKÉ NOVINY (2005a): K historii nejstarší záběhlické tvrze (a Hamerského ostrůvku), <http://www.sporilov.info/view.php?cisloclanku=2005052501> (cit. 13. 05. 2020).

SPOŘILOVSKÉ NOVINY (2005b): Ostrůvek na Hamerském rybníku, <http://www.sporilov.info/view.php?cisloclanku=2005011801> (cit. 13. 05. 2020).

SPOŘILOVSKÉ NOVINY (2005c): Zelený ostrůvek na Hamráku ožil na jaře díky Spořilovákům, <http://www.sporilov.info/view.php?cisloclanku=2005041801> (cit. 13. 05. 2020).

ÚAZK (2020): Archivní mapy, <https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html> (cit. 07. 05. 2020).

VODÁCKÝ AREÁL PRAHA-TROJA (2018): Historie slalomové dráhy, <https://www.vodackyareal.cz/slalomova-draha/historie> (cit. 16. 05. 2020).

VÝLETY A PROCHÁZKY (2018): Stromovka novými rybníčky ozdobená, <https://vyletyprochazky.blogspot.com/2018/01/stromovka-novymi-rybnicky-ozdobena.html?showComment=1589294826785#c503420882015527898> (cit. 13. 05. 2020).

ZOO PRAHA (2013): Stručná historie, <https://www.zoopraha.cz/vse-o-zoo/historie/42-strucna-historie-prazske-zoo> (cit. 16. 05. 2020).

ZOO PRAHA (2019): Zoo v číslech, <https://www.zoopraha.cz/zvirata-a-expozice/zvirata-v-cislech> (cit. 16. 05. 2020).

ZOO PRAHA (2020): Gibon stříbrný, <https://www.zoopraha.cz/zvirata-a-expozice/lexikon-zvirat?d=119-gibon-stribrny&start=119> (cit. 16. 05. 2020).

ATLAS MÁLO ZNÁMÝCH PRAŽSKÝCH OSTROVŮ

Anna Krusová

Vydala Česká geografická společnost,

Albertov 6, 128 00 Praha 2

Redakce Jakub Jelen

Jazyková redakce Lenka Pavelková

Fotografie na obálce Martin Strotzer

Vydání první

Praha 2021